

Viheralueohjelma 2027-2033

Luonnos 21.10.2026

Loviisa – Lovisa

Sisältö

- **Johdanto**
- **Työn sisältö ja tavoitteet**
- **Vuorovaikutus**
- **Viheralueiden merkitys**
- **Loviisan viherrakenteen nykytila ja arvot**
  - Maanpeite
  - Historiallinen maankäyttö
  - Viheralueiden historia
  - Kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot
  - Ekologiset, geologiset ja muut luontoarvot
  - Ekosysteemipalvelut ja luonnon monimuotoisuus
  - Nykyiset rakennetut ja hoidetut viheralueet
  - Nykyiset virkistyspalvelut
- **Loviisan viheralueiden kehittäminen**
  - Loviisan viheralueiden kehittämisen teemat
  - Loviisan viheralueiden kehittämisen tavoitteet
  - Loviisan viheralue-kokonaisuuden tavoitetila
  - Viheralueiden luonto- ja kulttuuriarvojen kehittämisen prioriteettijärjestys
- **Hanke-ehdotukset**
  - Viheralueiden kunnossapito nykyisillä resursseilla
  - Rakenteellinen kunnossapito
  - Hanke-ehdotuskokonaisuudet
- **Jatkoselvitys- ja suunnittelutarpeet**
- **Lähteet**

JOHDANTO

Loviisan viheralueohjelman tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva Loviisan kaupungin rakennetuista ja/tai hoidetuista viheralueista, määritellä tavoitteet niiden kehittämiselle ja laatia suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä.

Tavoitteena on ohjata viheralueiden hoitoa, puistojen rakenteita ylläpitävää kunnossapitoa sekä suunnittelu- ja rakennushanke-ehdotuksia Loviisan viheralueiden kokonaisuuden kehittämiseksi tulevan kahdeksan vuoden aikana. Tavoitteena on myös viherhoidon ja -rakentamisen kautta parantaa kylien maisemakuvaa, virkistyskäyttöä ja vetovoimaa.

Viheralueohjelma on jatkoa Loviisan metsästrategiatyölle (2025), joka ohjaa yleisellä tasolla Loviisan kaupungin omistamien metsäalueiden käyttöä ja hoitoa. Nyt laadittava viheralueohjelma koskee kaupungin omistamia rakennettuja ja/tai hoidettuja viheralueita tai niihin rinnastettavia viherkokonaisuuksia sekä ohjaa tarkemmin myös luonto- ja metsäalueiden virkistyskäytön kehittämistä.

Viheralueverkoston tarkastelua tehdään koko Loviisan alueella, ja ekologisten verkostojen osalta kokonaisuutta katsotaan kokonaisvaltaisesti maanomistajuudesta riippumatta. Viheralueohjelman teemat käsittelevät viheralueiden virkistyskäyttöä, viheralueverkoston reittejä, luonnon monimuotoisuutta, kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja, vesistön läheisyyttä sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista.

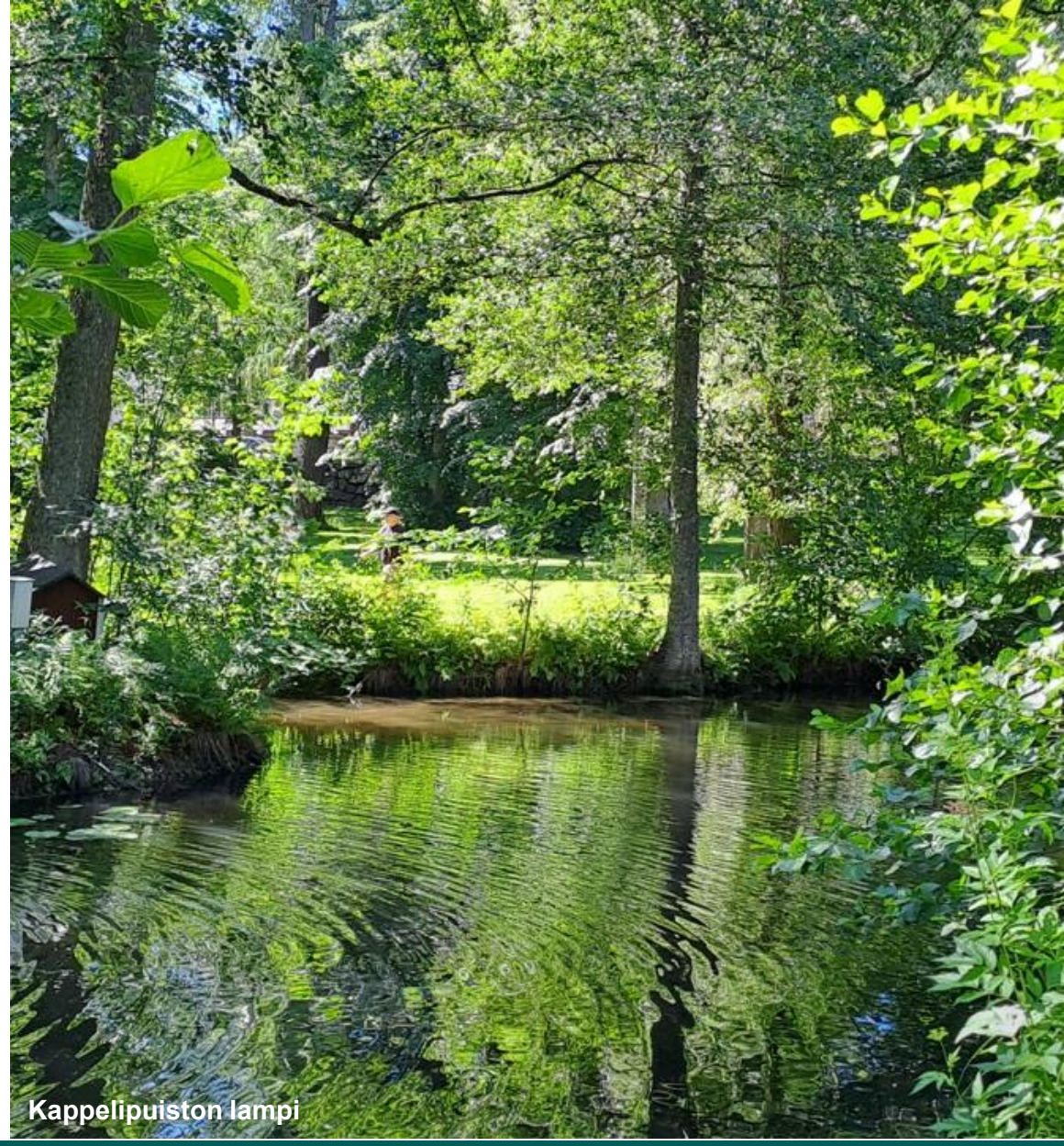
Horténinpuistikko

TYÖN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET

Viheralueohjelmassa luodaan kokonaiskäsitys Loviisan viheralueiden nykytilasta sekä määritellään pitkän tähtäimen tavoitteet ja toimintasuunnitelma Loviisan kaupungin omistamien viheralueiden suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa varten. Viheralueohjelman tavoitteena on laatia toimenpideperiaatteet päätöksenteon tueksi ja auttamaan resurssien kohdentamisessa ja toimenpiteiden aikatauluttamisessa.

Viheralueohjelman tavoitteet ja toimenpiteet on jaoteltu seitsemän teeman mukaan, joiden kautta viheralueiden käyttöä ja kehittämistä tarkastellaan sekä ihmisten että luonnon näkökulmasta. Tavoitteena on tuoda esille viheralueiden monihyötyisyyttä, arvoja ja merkitystä niin ihmisille kuin muillekin lajeille, sekä yksilöille että laajemmin kaupunkirakenteelle.

Kohteena olevat viheralueet ovat esimerkiksi puistot, katu- ja tieympäristöjen viherakaistat, yleiset meren- ja joenrannat sekä kulttuurimaisemat ja -ympäristöt. Vaikka viheralueohjelma kohdistuu kaupungin maanomistusalueille, esitetyt tavoitteet ja toimenpideperiaatteet ovat sovellettavissa myös yksityisten kiinteistönomistajien tarpeisiin luonnon monimuotoisuuden parantamisen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja kulttuuriperinnön vaalimisen osalta.

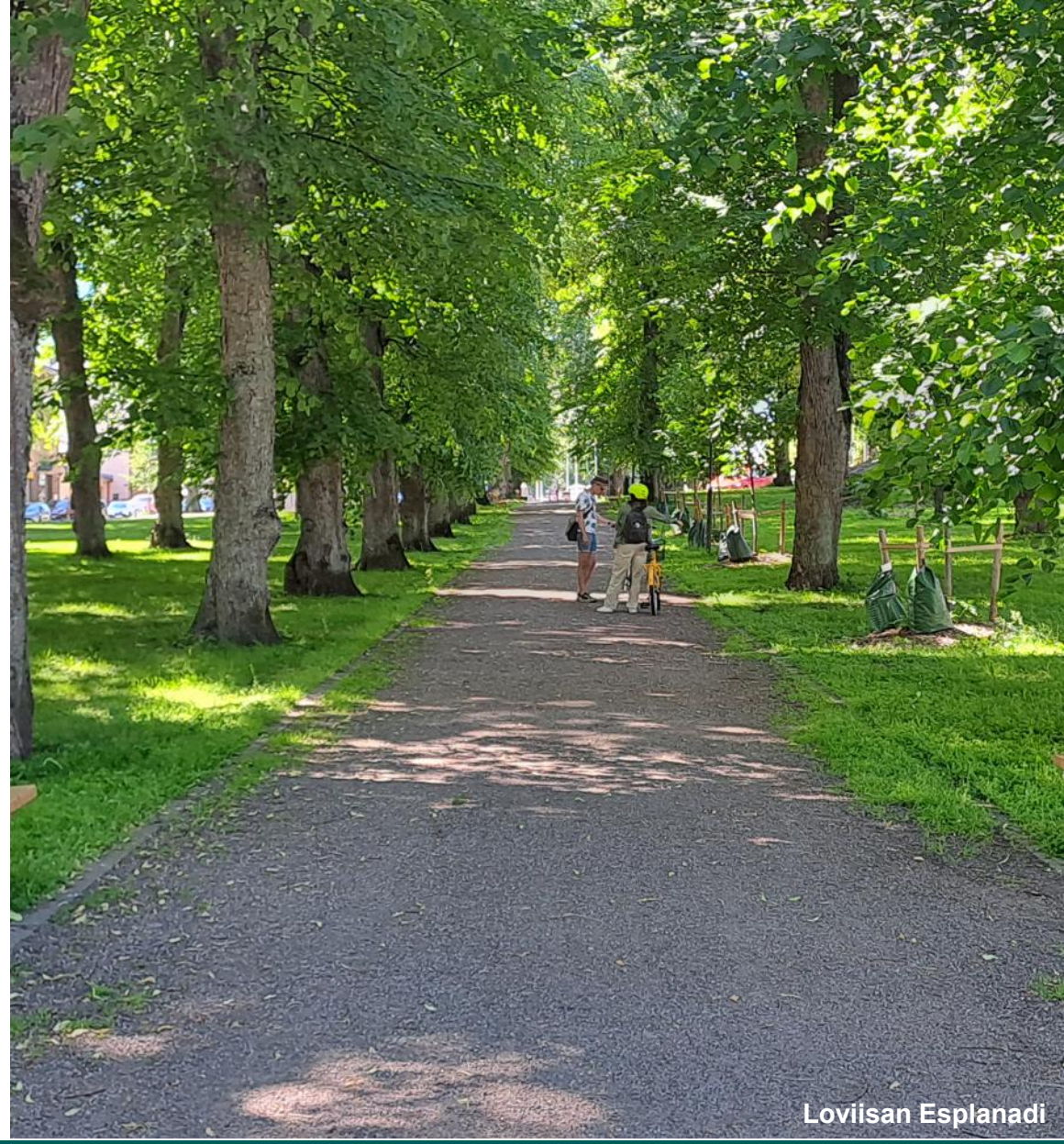
Kappelipuiston lampi

VUOROVAIKUTUS

Osana viheralueohjelman laatimista toteutettiin Loviisan asukkaille suunnattu yleisökysely, sekä erillinen kysely Loviisan kaupungin asiantuntijoille. Kyselyn avulla kartoitettiin lähtötietoja viheralueiden nykytilasta, viheralueisiin liittyviä arvoja sekä toiveita viheralueiden ja niiden palvelujen kehittämisestä.

Yleisökyselyyn tuli yhteensä 171 vastausta, joista 92 vastasi koko kyselyyn ja 79 vastasi osaan kysymyksistä. Asiantuntijakyselyyn tuli neljä vastausta. Kyselyiden perusteella viheralueita arvostetaan erityisesti luonnon, maisemien ja rauhallisen ympäristön vuoksi. Alueiden käyttö on monipuolista, etenkin ulkoilu, oleskelu ja liikunta ovat suosittuja käyttötapoja. Kehittämistä toivottiin erityisesti reittien turvallisuuteen, palveluihin sekä ranta-alueiden näkymiin. Tulevaisuuden osalta etenkin luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen mietitytti. Hallittu luonnontilaisuus kaupunkiympäristössä oli sekä kehitystoiveissa että huolena epäsiististä ympäristöstä.

Viheralueohjelman luonnos oli nähtävillä lokakuussa 2026.
Tämä osuus täydennetään nähtävilläolon ja palautteen jälkeen.

Loviisan Esplanadi

VIHERALUEIDEN MERKITYS

Viheralueet ovat merkittävä osa ihmisten elinympäristöä niin rakennetussa kaupunkiympäristössä kuin sen ulkopuolellakin. Viheralueet tuottavat monenlaisia hyötyjä niin yhdyskuntarakenteen, ihmisten hyvinvoinnin, kuin muiden lajienkin näkökulmasta.

Viheralueet ovat keskeinen tekijä viihtyisän kaupunkiympäristön muotoutumisessa. Viheralueiden avulla voidaan jäsennellä kaupunkitilaa, luoda liikkumiseen houkuttelevia kulkureittejä ja miellyttävää oleskeluympäristöä (mm. varjostus ja ilmanlaatu) edistäen ihmisten fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Monet viheralueet toimivat kohtauspaikkoina ja maamerkkeinä, tallettaen myös kulttuurihistoriallisia arvoja elävään muotoon. Vihreät keskustat ja asuinalueet koetaan usein kasvittomia alueita viihtyisimmiksi. Laadukkaat viheralueet edistävät myös elinkeinoelämää, houkutellen esimerkiksi matkailijoita. Myös viher- ja luontoympäristöissä toteutetut virkistyspalvelut lisäävät alueiden elinvoimaisuutta. Maanviljelykulttuuri ylläpitää maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokasta viherympäristöä, mahdollistaen samalla elintärkeän ravinnontuotannon.

Viheralueet tulisikin nähdä osana kaupunkien tärkeää infrastruktuuria muiden kriittisten rakenteiden lailla. Viheralueiden lajiston tarjoamien ekosysteemipalvelujen kautta voi tunnistaa lukuisia viheralueiden tuottamia hyötyjä. Yksittäisilläkin viheralueilla on paikallisesti merkittävä vaikutus, joten viheralueiden on oltava hyvin saavutettavia. Hyvä viheralueiden riittävyyttä mittaava periaate on 3-30-300, eli jokaisesta kodista tulisi näkyä 3 puuta, asuinalueen latvuspeittävyys tulisi olla vähintään 30% ja lähimmälle virkistysviheralueelle tulisi olla enintään 300 m asuinpaikasta. Paikallisen tason lisäksi oleellista on tarkastella viheralueita myös laajempina, naapurustojen, kaupunkien ja maaseutualueiden kokonaisuuksina, huomioiden myös maakunnalliset yhteydet ja liittyminen laajempiin viherverkostoihin.

Karlskronabulevardi

LOVIISAN VIHERRAKENTEEN NYKYTILA JA ARVOT

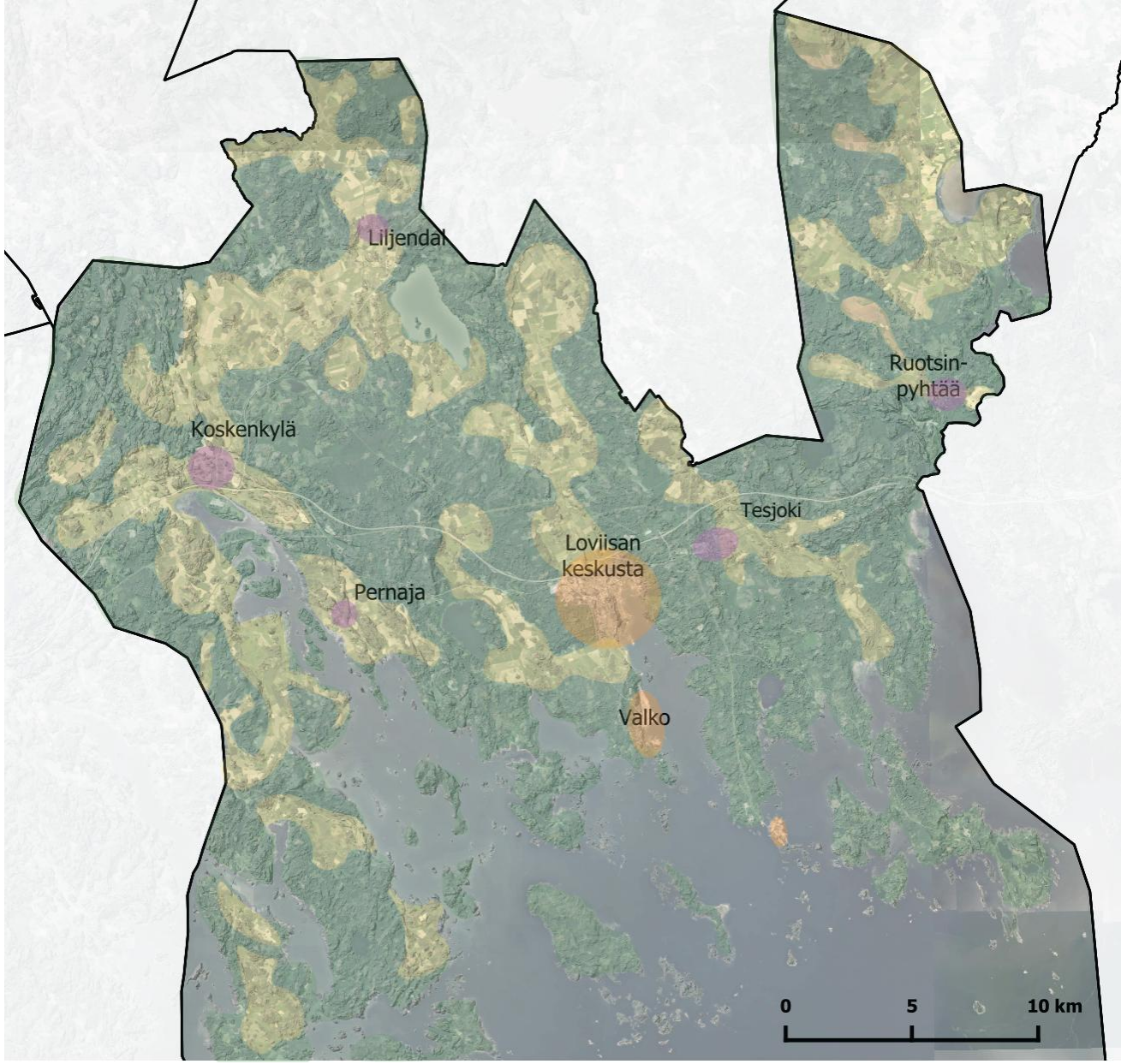
Viherrakenne tarkoittaa kaikkia kasvillisuusalueita, mukaan lukien luontoalueet, maa- ja metsätalousalueet, rakennetut ja hoidetut viheralueet sekä rakennettuun ympäristöön spontaanisti muodostuneet kasvillisuusalueet.

Loviisan viherrakenteen nykytila voidaan jakaa neljään tyyppiin:

1. **Keskustan rakennettu, voimakkaan ihmisvaikutteinen kaupunkivihreä**
2. **Kyläkeskusten kulttuurimaisemat**
3. **Maatalous ja peltoviljely**
4. **Metsät, johon sisältyy myös metsäiset saaret**

Loviisan keskusta-alue on varsin tiivis ja suhteellisen pieni alue Loviisanlahden pohjukan luoteisrannalla. Kaupunkirakenteeseen kuuluu useita rakennettuja puistoalueita, vehreitä katuympäristöjä ja kulttuurimaisemaa. Vanhankaupungin rakennuskanta on pääasiassa matalia pientaloja puutarhoineen ja keskustan pohjoisosassa rakennuksien lomassa on useita eri kokoisia viheralueita, joten keskustan kaupunkikuvallinen ilme on pääosin varsin vehreä.

Keskustan ulkopuolella maisema on maatalouskulttuurivoittoista, peltojen ja metsäalueiden vuorottelua. Rannikolla pienipiirteinen rantaviiva ja eri vaihtelevan kokoiset saaret muodostavat mosaiikkimaisen saaristomaiseman. Kyläkeskukset sijaitsevat historiallisesti vanhoilla asuinpaikoilla ja ne ovat pääasiassa peltojen ympäröimiä. Poikkeuksena on Strömfors, jossa pienehköjä niittyjä lukuun ottamatta metsäiset alueet ympäröivät vanhaa ruukkia.

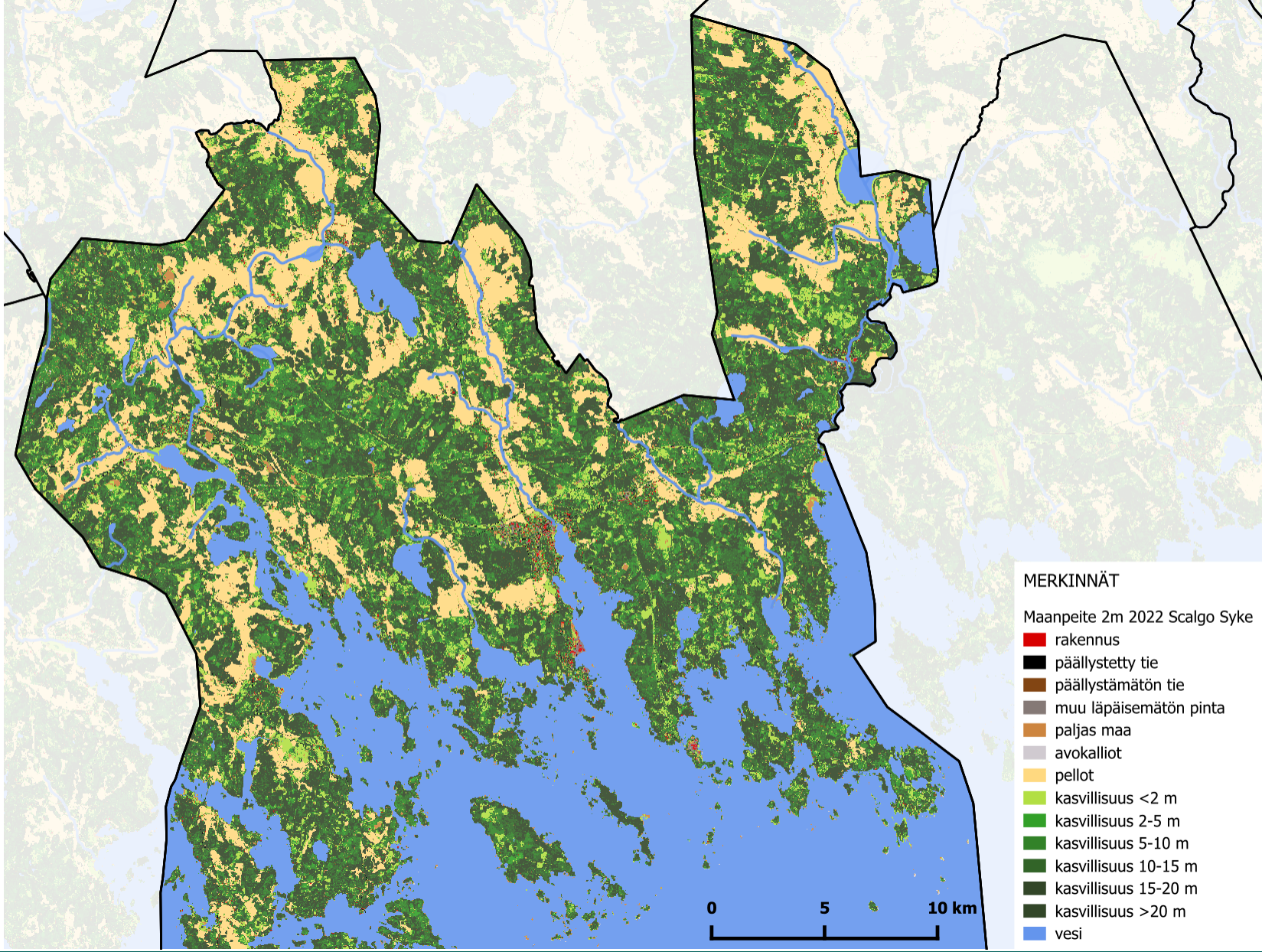

Maanpeite

Loviisan maanpeite hahmottuu ensisijaisesti maatalouskäytössä olevien peltojen ja puustoisten alueiden muodostamana mosaiikkina. Pellot sijoittuvat alaville alueille, joiden lomassa on selänteille sijoittuvia metsiä. Metsäinen verkosto levittäytyy koko kaupungin alueelle. Loviisan keskusta ja sen pohjoispuolella Loviisanjoen laaksossa oleva avoin peltoalue muodostavat katkoksen muutoin melko hyvin kytkeytyneeseen puustoiseen verkostoon.

Loviisan keskusta, Valko ja Hästholmen erottuvat selvästi rakennetumpina ja päällystettyinä alueina. Kyläkeskukset erottuvat pienipiirteisinä, rakennusten, peltojen ja puustoisten alueiden tiivistyminä, mutta pääosin ne sulautuvat osaksi yhtenäistä kulttuurimaisemaa. Valtatie 7 halkoo Loviisan itä-länsisuunnassa ja maanpeiteaineistossa se erottuu päällystetyn tien ja matalan kasvillisuuden alueena

Loviisa sijaitsee meren rannalla ja kolmen kapean lahden vuoksi rantaviivaa on runsaasti. Rannikon edustalla on useita eri kokoisia saaria, joiden maanpeite on pääosin puustoinen. Mantereella on eri kokoisia järviä ja lampia, joiden ympäristö on vaihtelevasti peltoa ja puustoisia alueita. Loviisan läpi virtaa kolme jokea: Loviisanjoki, Koskenkylänjoki ja Taasianjoki. Lisäksi Loviisan itärajalla sijaitsee Uudenmaan ja Kymenlaakson maakuntarajana toimiva Kymijoen haara.

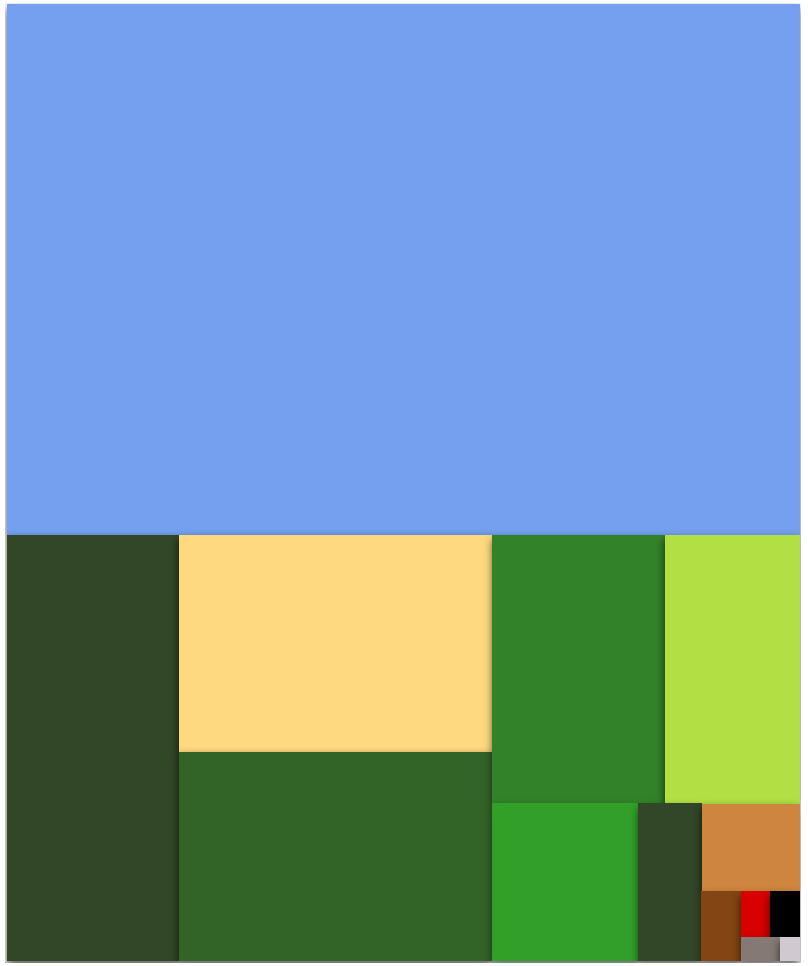

Maanpeitteen pinta-alat

Maanpeite	Pinta-ala
Rakennus	3 km^2
Päällystetty tie	3 km^2
Päällystämätön tie	6 km^2
Muu läpäisemätön pinta	2 km^2
Paljas maa	19 km^2
Avokalliot	1 km^2
Pellot	151 km^2
Vesi	931 km^2

Maanpeite	Pinta-ala
Kasvillisuus < 2m	80 km^2
Kasvillisuus 2-5m	51 km^2
Kasvillisuus 5-10m	102 km^2
Kasvillisuus 10-15m	145 km^2
Kasvillisuus 15-20m	162 km^2
Kasvillisuus >20m	22 km^2

Loviisan maanpeitteen suhteelliset osuudet

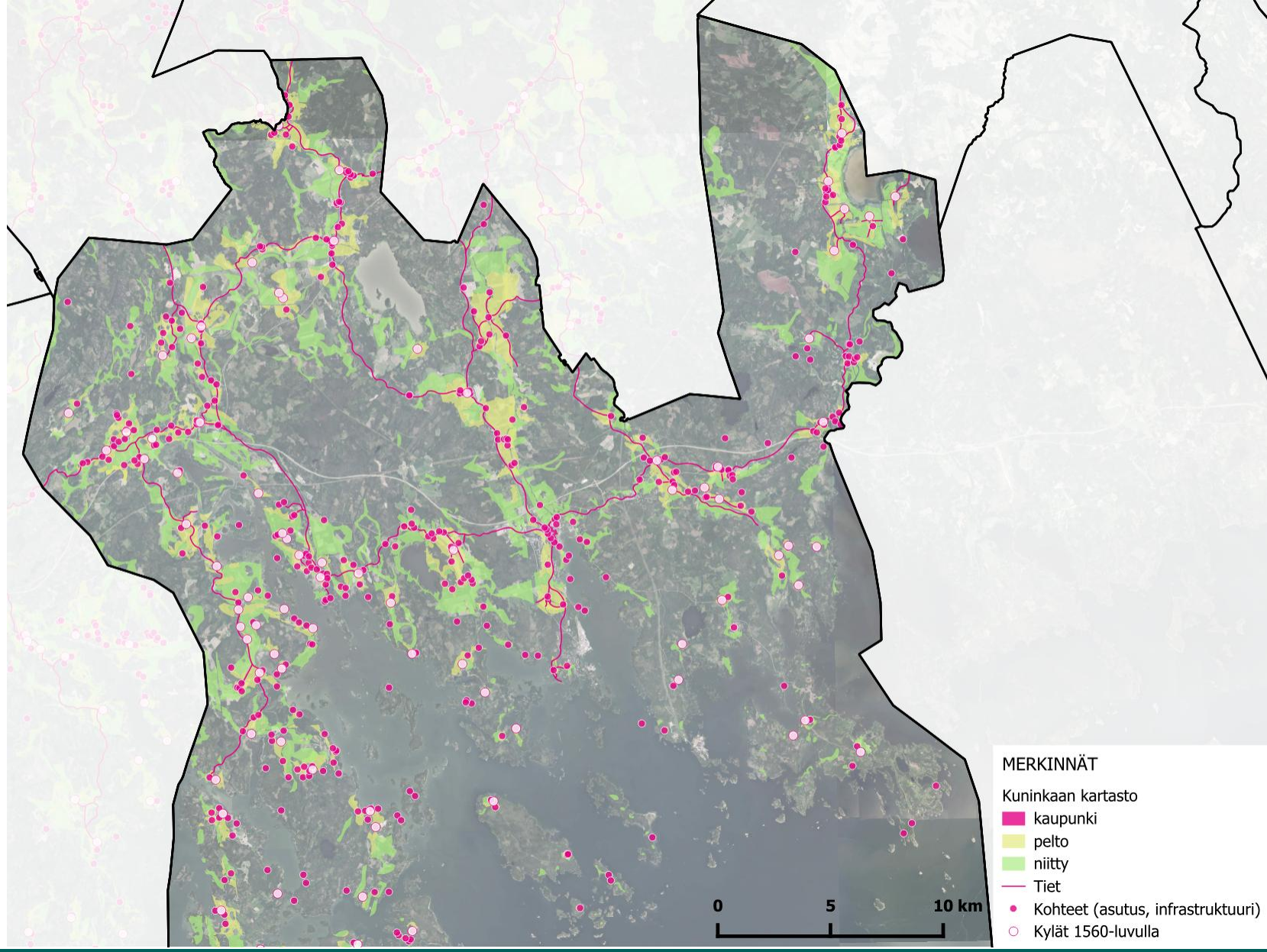
Historiallinen maankäyttö

Loviisan nykyinen asutus on keskittynyt historiallisille asuinpaikoille, joista monet ovat olleet käytössä jo vuosisatoja.

Myös avointen viljely- ja laidunalueiden historialliset sijainnit pääasiassa säilyneet, mutta osa vanhoista niitty- ja laidunalueista ovat nykyisin metsittyneitä. Historiallinen tieyhteys, Kuninkaantie kulkee Loviisan poikki. Yhteys on edelleen kuljettavissa ja muutenkin vanhat tieyhteydet yhdistävät yhä Loviisan kyliä toisiinsa

Loviisan alueella on useita rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) alueita, kuten kaupungin keskusta, useita kartanoita, kyliä, linnoituksia ja ruukkialueita, yhteensä 20 kohdetta.

Oheisella kartalla 1700- ja 1800- luvun vaihteessa kootun Kuninkaan kartaston tietoja esitettynä nykytilanteen ilmakuvan päällä.

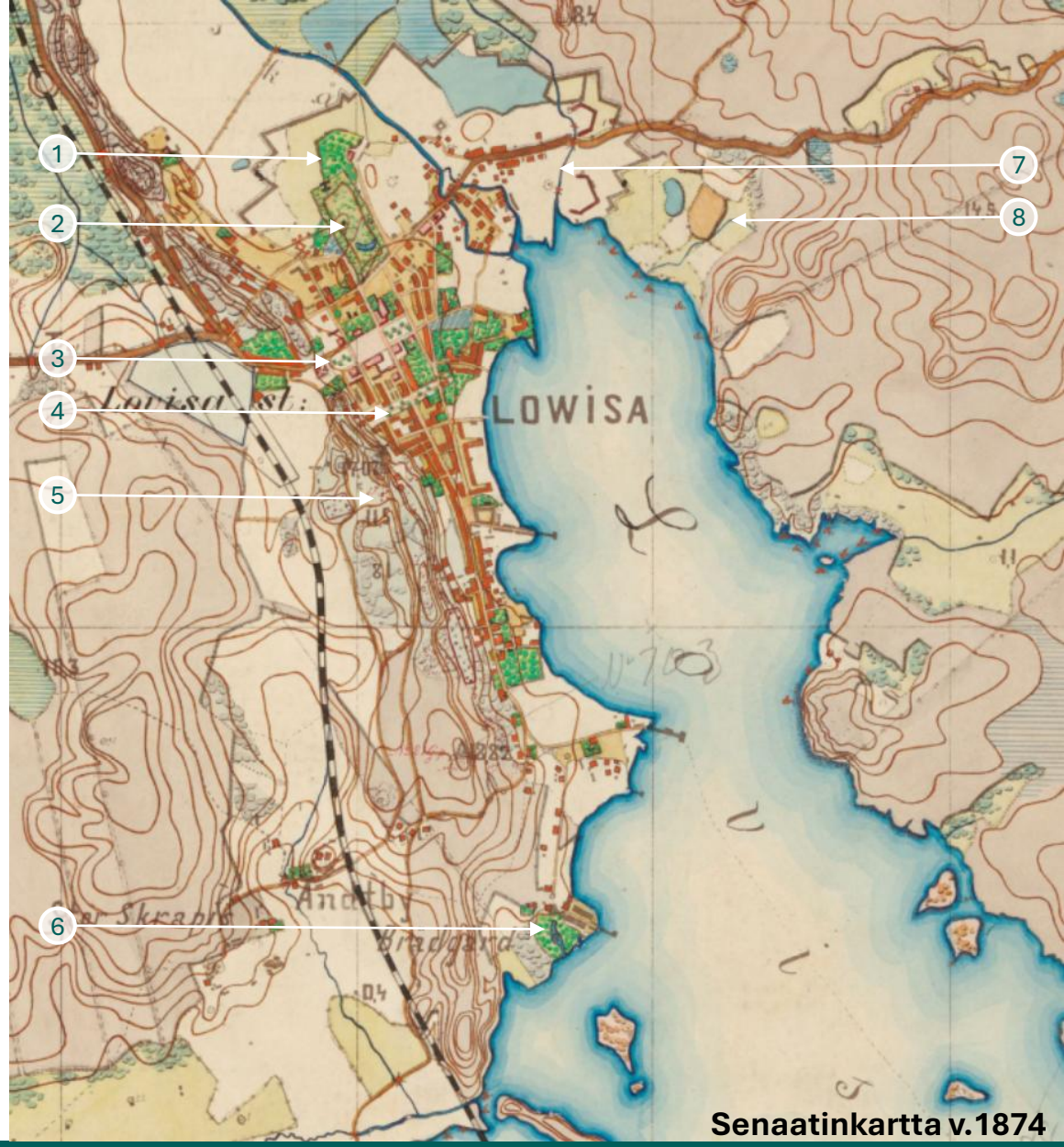

Keskustan viheralueiden historia

Monilla Loviisan keskustan rakennetuilla viheralueilla on pitkä historia osana kaupunkirakennetta. Rakennetut viheralueet ovat palvelleet ensisijaisesti virkistyskäyttöä ja ne ovat olleet kaupunkirakenteen puutarhataiteellisia elementtejä. Historialliset viheralueet ovat muuttuneet ajan saatossa, mutta vanhojen puistojen alkuperäinen rakenne ja olennaisimmat ominaispiirteet ovat edelleen monin paikoin selvästi havaittavissa.

Senaatinkartalla (1874) viheralueiksi on merkitty nykyisinkin viheralueina olevia kohteita:

1. Komendantinpuisto
2. Kenraalinhaka → Kappelinpuisto (Kylpyläpuisto)
3. Loviisan Esplanadi
4. Karlskronabulevardi
5. Myllyharju oli jokseenkin paljas ja sen annettiin metsittyä vasta 1900-luvun alusta alkaen.
6. Tamminiemessä sijainneen kylpylän puistoalueella on nykyisin leirintäalue
7. Loviisanjoen suisto ja Garnisonin alue, jotka ovat nykyisin viheralueina, näkyvät kartalla rantaniittynä.
8. Kruununpuiston nykyisen viheralueen paikalla on ollut pihapiiri ja peltoa.

Senaatinkartta v.1874

Kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot

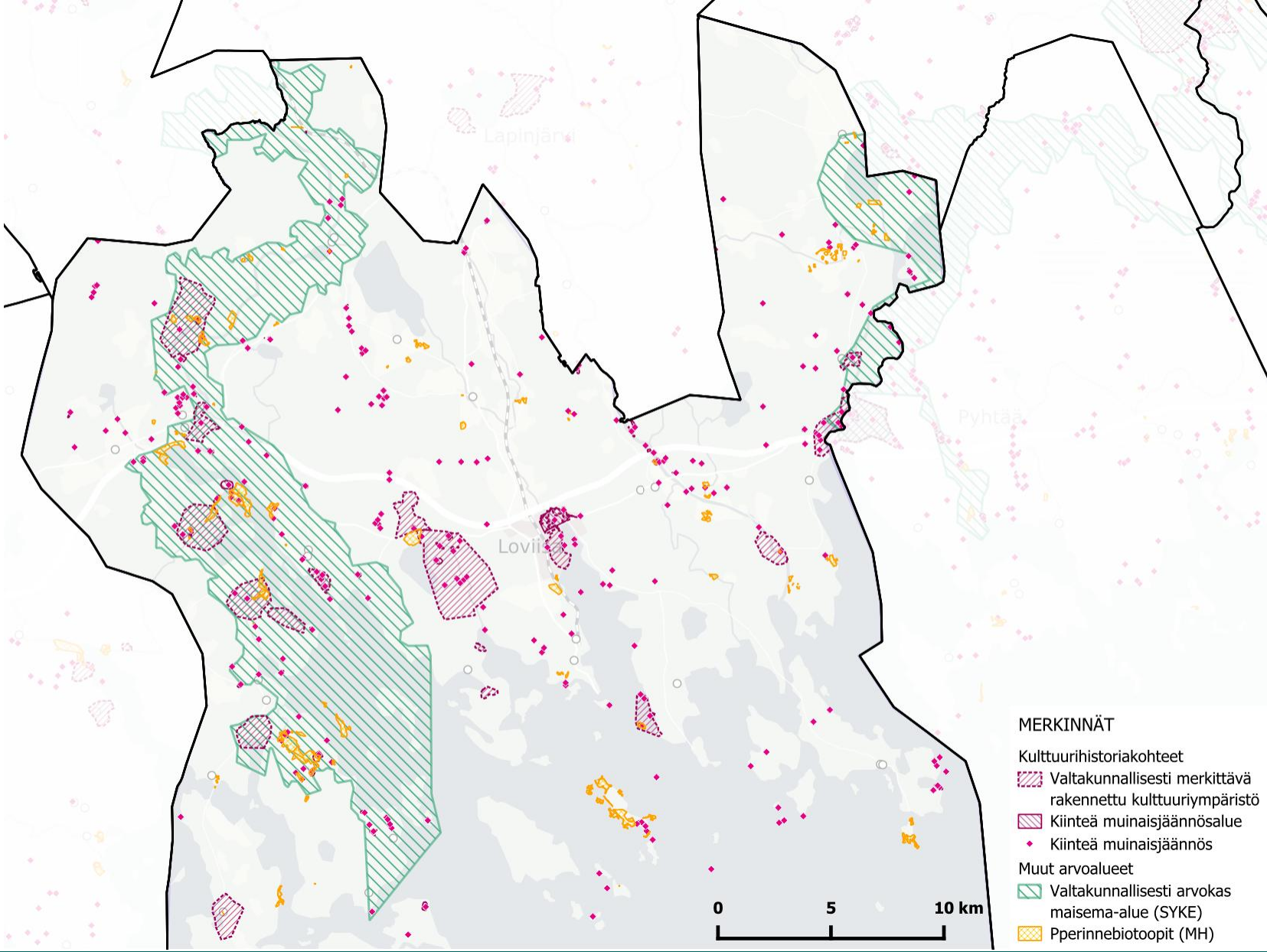
Loviisan alueella on useita kulttuurihistorian ja kulttuurimaiseman kannalta arvokkaita alueita.

Loviisan kulttuurihistorialliset arvot perustuvat pääasiassa maanviljelyskulttuurimaisemaan, sekä historiallisiin kartano- ja kyläalueisiin sekä linnoitusvarustuksiin.

Loviisan länsiosassa Pernajanlahdelta Liljendaliin kulkevan Koskenkylänjoen varrella sijaitsee Pernajanlahden ja Koskenkylänjoen kulttuurimaisemien muodostama valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Alueella on myös useita rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteita, kuten kartano- ja kyläalueita.

Toinen valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue, Kymijokilaakson kulttuurimaisema, sijaitsee Loviisan itäosassa Kymijoen varrella. Joen varrella sijaitseva Ruotsinpyhtään ruukkialue, on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö.

Perinnebiotoopit ovat muistumia laidunnuksen muokkaamista kulttuurimaisemista, joilla on historiallisten ja maisemallisten arvojen lisäksi myös huomattavia ekologisia arvoja.

Ekologiset, geologiset ja muut luontoarvot

Loviisan alueella on useita luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita.

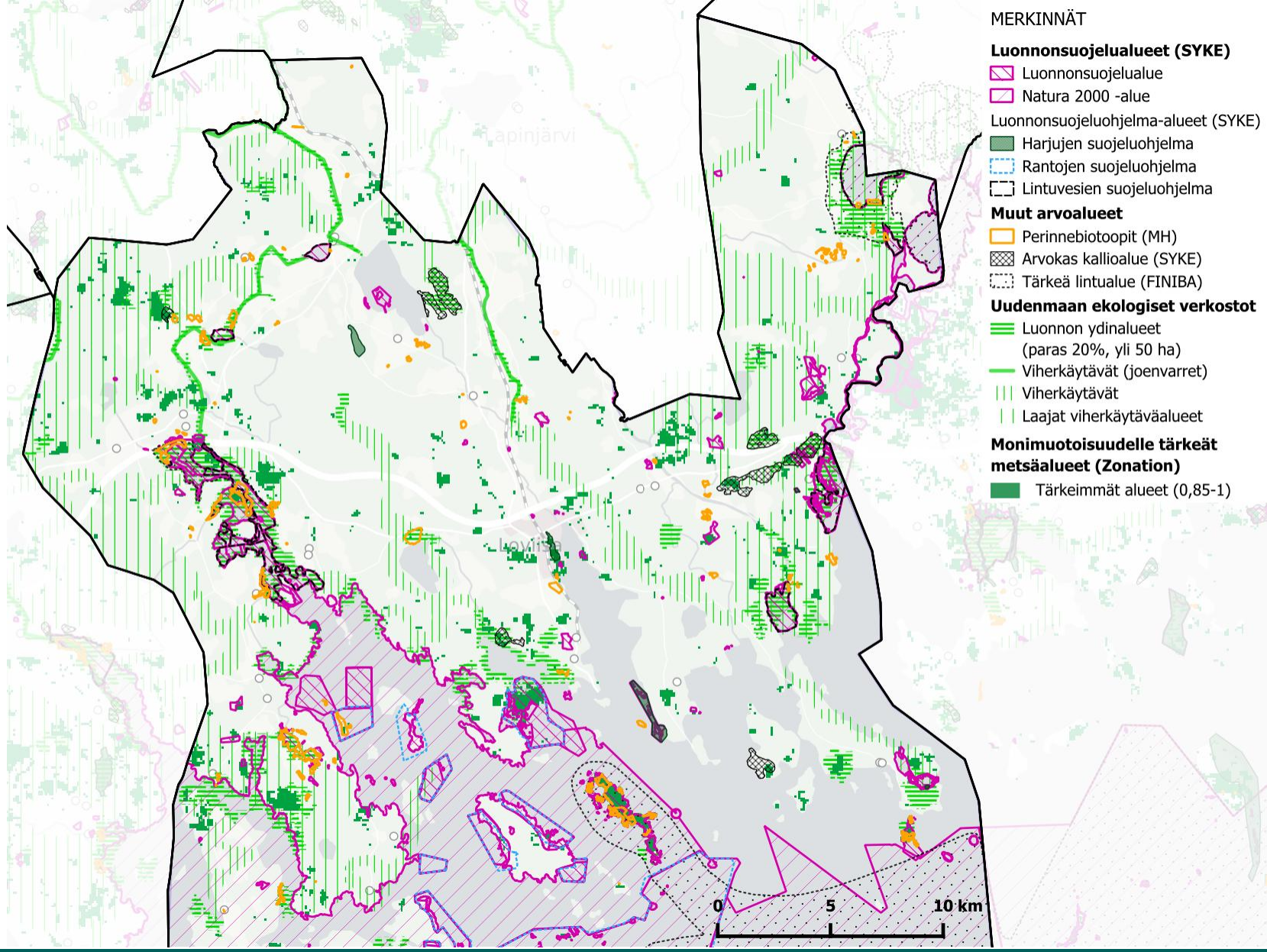
Loviisan luonnonarvot ovat painottuneet jokilaaksoihin ja lounaisosan rannikolle Pernajanlahden ympäristöön. Koko Pernajanlahtien ja Pernajan saariston alue on Natura 2000 merensuojelualuetta ja alueella on myös tärkeitä lintualueita sekä suojeltuja rantoja. Jokivarren ympäristössä on myös maakunnallisesti tärkeitä luonnon ydinalueita ja niiden välisiä viheryhteyksiä.

Kymijoen jokiympäristö Natura 2000 suojelualuetta, kuten myös koillisessa sijaitsevat Vuohijärvi ja Teutjärvi, jotka ovat myös tärkeitä lintualueita.

Loviisan alueella maakunnalliset viheryhteydet muodostavat vihersormia rannikolta pohjoiseen. Luonnon ydinalueet painottuvat rannikoille ja jokivarsiin. Monimuotoisuuden kannalta kaikkein merkittävämmät metsäalueet sijoittuvat pääasiassa suojelluille alueille, mutta myös muilla yhtenäisillä metsäalueilla on monimuotoisuutta tukevia arvoja.

Loviisan keskustan tuntumassa ekologisesti merkittävin alue on Myllyharju.

Loviisassa on myös joitain geologisesti arvokkaita kalliokohteita, jotka sijoittuvat metsäisille alueille taajamien ulkopuolelle.

Ekosysteemipalvelut ja luonnon monimuotoisuus

Ekosysteemipalvelut tarkoittavat muiden lajien ihmiselle tarjoamia hyötyjä. Ne jaetaan tyypillisesti tuotantopalveluihin, säätely- ja ylläpitopalveluihin sekä kulttuurisiin palveluihin. Ekosysteemipalveluja muodostuu sekä luontoalueilla että rakennetun ympäristön viheralueilla.

Viheralueiden ekosysteemipalvelut ovat hyvinkin konkreettisia, kuten yhteyttämisen kautta tuotettu happi, puiden latvusten tarjoama varjostus ja hulevesien imeytyminen kasvillisuuden juuristoon. Osa palveluista on abstrakteja, ympäristön esteettisiä ja kulttuurillisia arvoja, kuten kauniita maisemia ja virkistäviä ulkoilupaikkoja, jotka lisäävät sekä fyysistä että henkistä hyvinvointia. Ekosysteemipalveluiden voidaan katsoa olevan myös vastavuoroisia, jolloin tarkastellaan millaisia hyötyjä ihmisyhteisöt tuottavat muille lajeille. Luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisen kannalta viheralueet ovatkin välttämätön ihmisten tarjoama palvelus monille lajeille.

Yhä etenevien ilmastokriisin ja luontokadon keskellä kaikilla viheralueilla on merkittävä rooli luonnon monimuotoisuutta ja ekologista kantokykyä tukevaa uudistavaa suunnittelua. Erityisesti rakennetussa ympäristössä tulisi varmistaa viheralueiden riittävä määrä ja laatu sekä virkistystarpeiden että luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Taajamien ulkopuolella keskeistä on edistää luonnonympäristöjen ekologista monimuotoisuutta. Sekä rakennetussa ympäristössä että luontoalueilla ensisijaista on huolehtia viheralueiden kytkeytymisestä toisiinsa mahdollistaen kattavan viherverkoston. Luonnon monimuotoisuuden sekä ekosysteemipalvelujen kannalta oleellista on mahdollistaa resurssien, lajien, populaatioiden ja geenien liikkuminen, jotta viherverkosto säilyisi mahdollisimman elinvoimaisena. Muiden lajien hyvinvoinnin lisäksi toimiva viherverkostokonaisuus palvelee aina myös ihmisten hyvinvointia.

Valkonlampi

Luonnon monimuotoisuudelle tärkeimmät metsäalueet

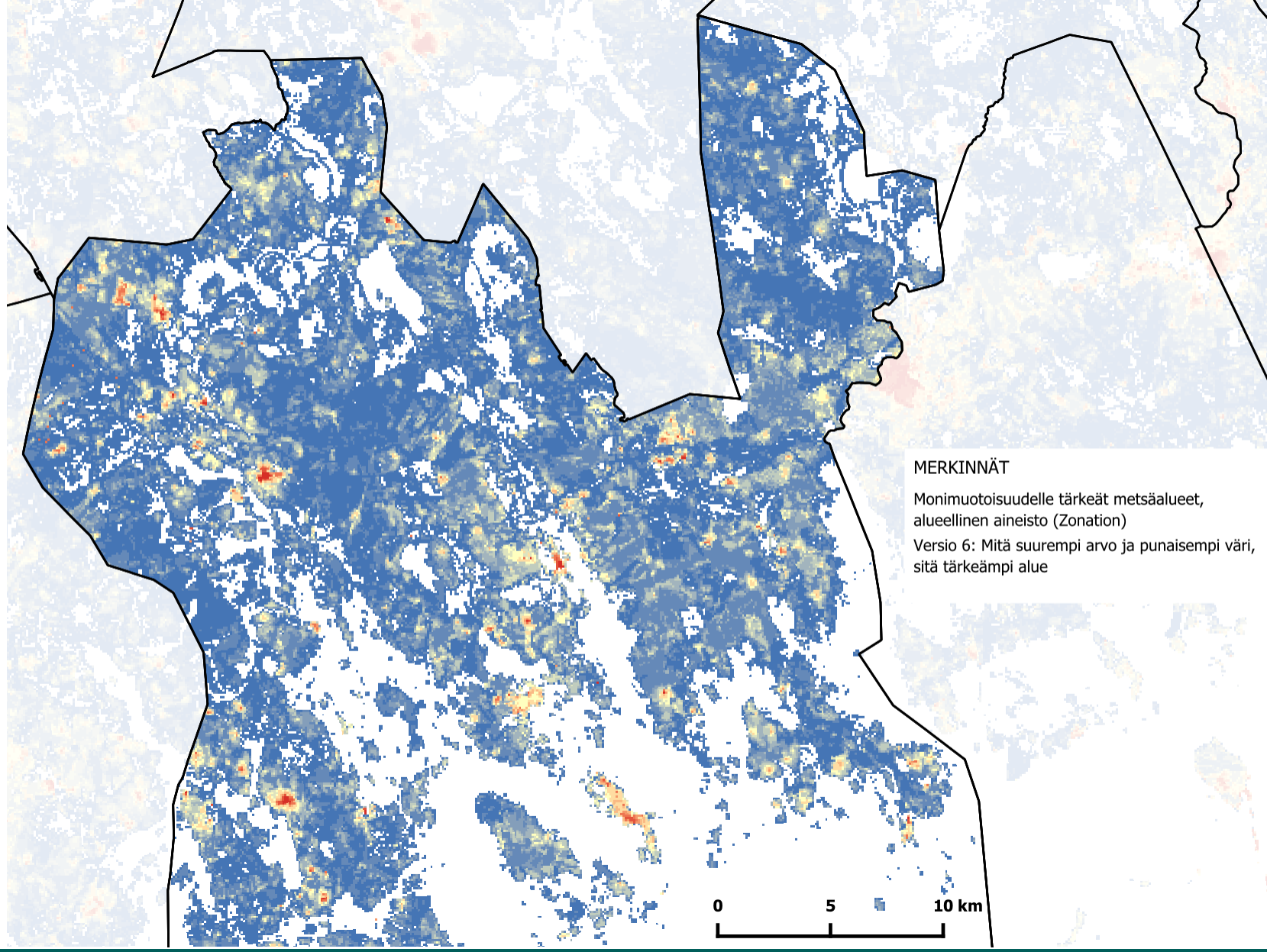
SYKE on laatinut aineiston luonnon monimuotoisuudelle tärkeimmät metsäalueista.

Metsien monimuotoisuutta kuvaavia muuttujia ovat kasvillisuusluokka, puulaji, puuston keskiläpimitta ja tilavuus puusto-ositteittain, sekä punaisen listan metsälajien esiintymät.

Mitä suurempi numeerinen arvo rasterissa on, sitä korkeampi on alueen prioriteetti metsien monimuotoisuuden näkökulmasta.

Versio 6 sisältää seuraavat tarkastelut:

- Paikallinen laatu lahopuupotentiaalin perusteella, jolle on tehty arvonalennus toteutuneiden tai ilmoitettujen metsänkäsittelyiden ja ojitustiedon perusteella
- Kytkeytyvyys metsikkötasolla metsän lahopuupotentiaaliin ja samankaltaisuuteen perustuen
- Punaisen listan metsälajihavainnot
- Kytkeytyvyys metsälain tärkeisiin elinympäristöihin kohteiden lahopuupotentiaaliin perustuen
- Kytkeytyvyys pysyville suojelualueille niiden kohteiden lahopuupotentiaaliin perustuen

Nykyiset rakennetut ja hoidetut viheralueet

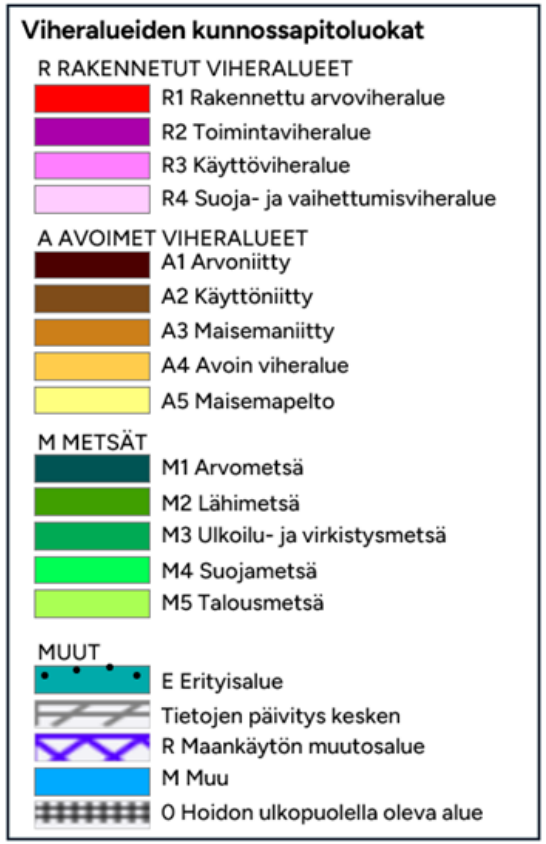
Rakennetut ja kunnossapitoluokitetut viheralueet sijaitsevat pääasiassa Loviisan keskustan alueella.

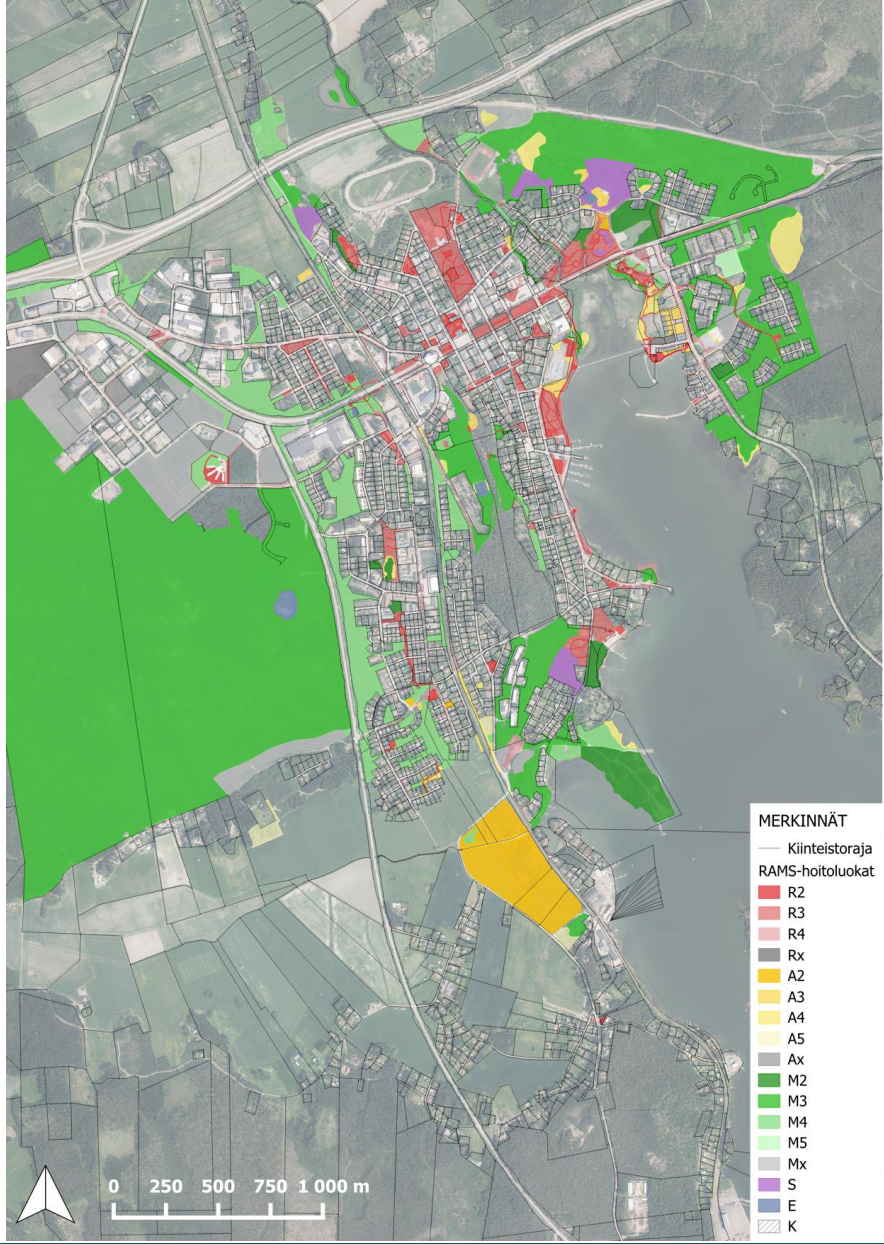
Kyläkeskusten alueilla on joitain hoidon piirissä olevia viheralueita, kuten leikki- ja liikunta-alueita sekä uimarantoja.

Lisäksi kaupungin omistamille metsäalueille on määritelty metsähoitoluokat.

Loviisan merkittävät rakennetut viheralueet:

- Loviisan Esplanadin puistot, Kirkonmäki ja Sibeliuspuisto.
- Kappelinpuisto, Komendantinpuisto, Terveyslähteen alue.
- Garnisoninpuisto ja Loviisajoen rannat.
- Kruununpuisto ja Kuningattarenranta.
- Rantapuisto, Polttimonpuisto, Plagen liittyvine metsiköineen.
- Puistikot: Porvoonkatu, Horténinpuistikko, Tullisilta, Schillmarkinpuisto.
- Vallikadunpuistikko.
- Rauhalan viheralueet.

Nykyiset hoidetut viheralueet

Loviisan kaupungin hoidon piirissä olevien viheralueiden pinta-alat jakautuvat seuraavasti:

R Rakennetut viheralueet	Pinta-ala
R2 Toimintaviheralue	9 ha
R3 Käyttöviheralue	27 ha
R4 Suoja- ja vaihettumisviheralue	15 ha
Rx Muutosalue	9 ha

A Avoimet viheralueet	Pinta-ala
A1 Arvoniitty	3 ha
A2 Käyttöniitty	26 ha
A3 Maisemaniitty	34 ha
A4 Avoin alue	10 ha
A5 Maisemapelto	36 ha
Ax Muutosalue	1 ha

M Metsät	Pinta-ala
M1 Arvometsä	1 ha
M2 Lähimetsä	15 ha
M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä	281 ha
M4 Suojametsä	61 ha
M5 Talousmetsä	13 ha
Mx Muutosalue	37 ha

Täydentävät luokat	Pinta-ala
S Suojelualue	10 ha
E Erityisalue	2 ha
K Kiinteistöjen kunnossapitovelvollisuus	54 ha

Nykyiset viheralueiden virkistyspalvelut

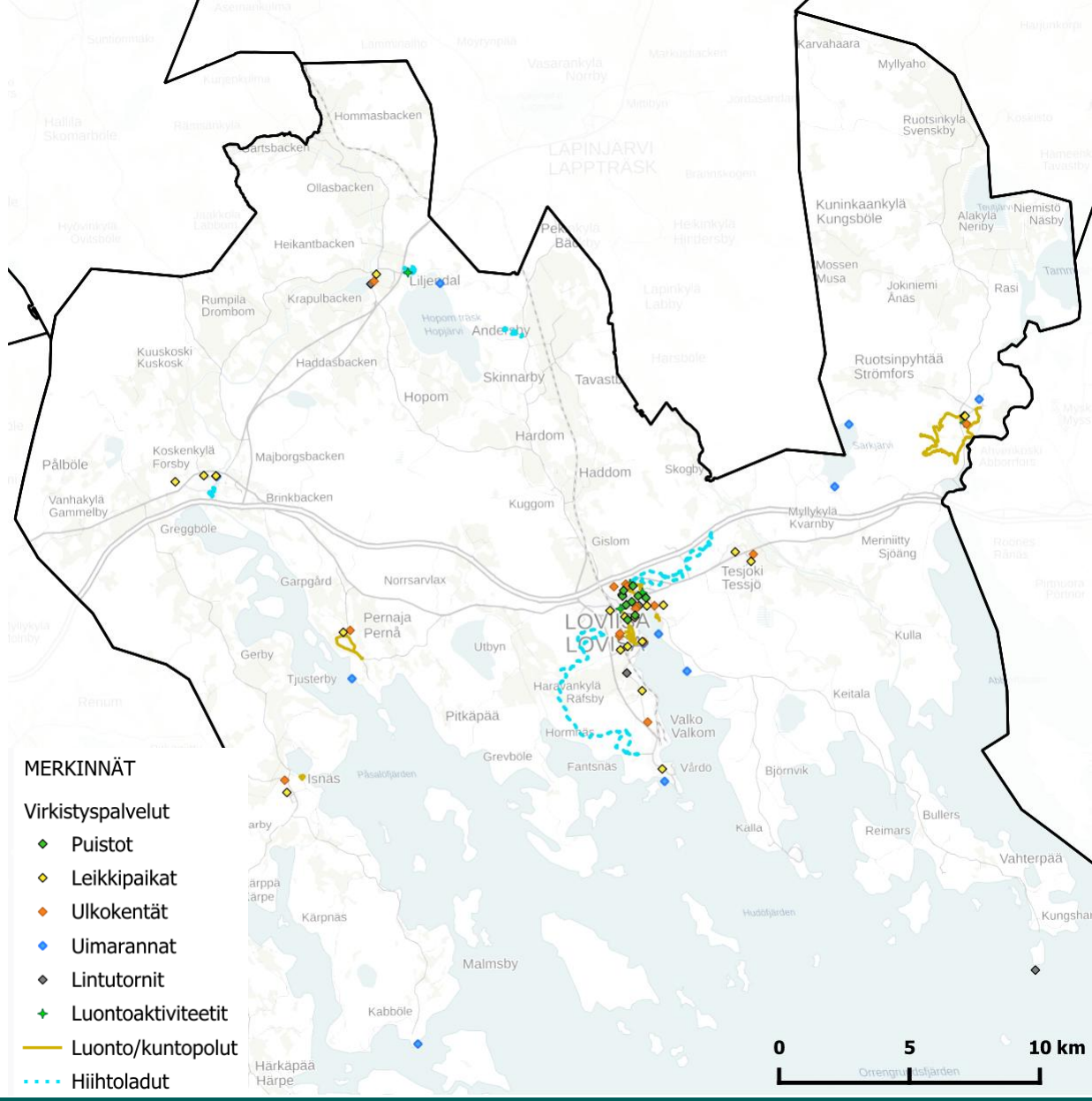
Loviisan ulkotiloihin sijoittuvat säännöllisen ylläpidon piirissä olevat virkistyspalvelut keskittyvät keskustan alueelle, mutta kaikissa kyläkeskuksissa on leikkiin ja liikuntaan keskittyviä palveluita. Leikkipuistoja lukuun ottamatta rakennetut puistot sijaitsevat pääasiassa keskustan alueella. Puistojen virkistyspalvelut ovat pääasiassa oleskelupaikkoja ja kulkureittejä. Keskustan, Ruotsinpyhtään ja Pernajan yhteydessä on lisäksi luonto- ja kuntoilupolkuja. Uimarantoja on sekä meren että järvien rannoilla.

Valkosta keskustan kautta Tesjoelle kulkee talvisin ylläpidettyjä hiihtolatuja. Lisäksi kyläkeskusten alueilla on lyhyempiä hiihtoreittejä. Loviisanlahden jäällä on talvisin myös luistelu- ja kävelyreitti.

Loviisan kaupungin hallinnoimien viheralueiden virkistyspalvelujen määrä jakautuu seuraavasti:

Palvelu	Määrä
Rakennettu puisto	9 kpl
Leikkipaikka	21 kpl
Ulkokenttä	16 kpl
Uimaranta	11 kpl
Koirapuisto	2 kpl

Palvelu	Määrä
Lintutorni	4 kpl
Luontoaktiviteetti	5 kpl
Luonto/kuntopolku	20 km
Hiihtolatu	29 km

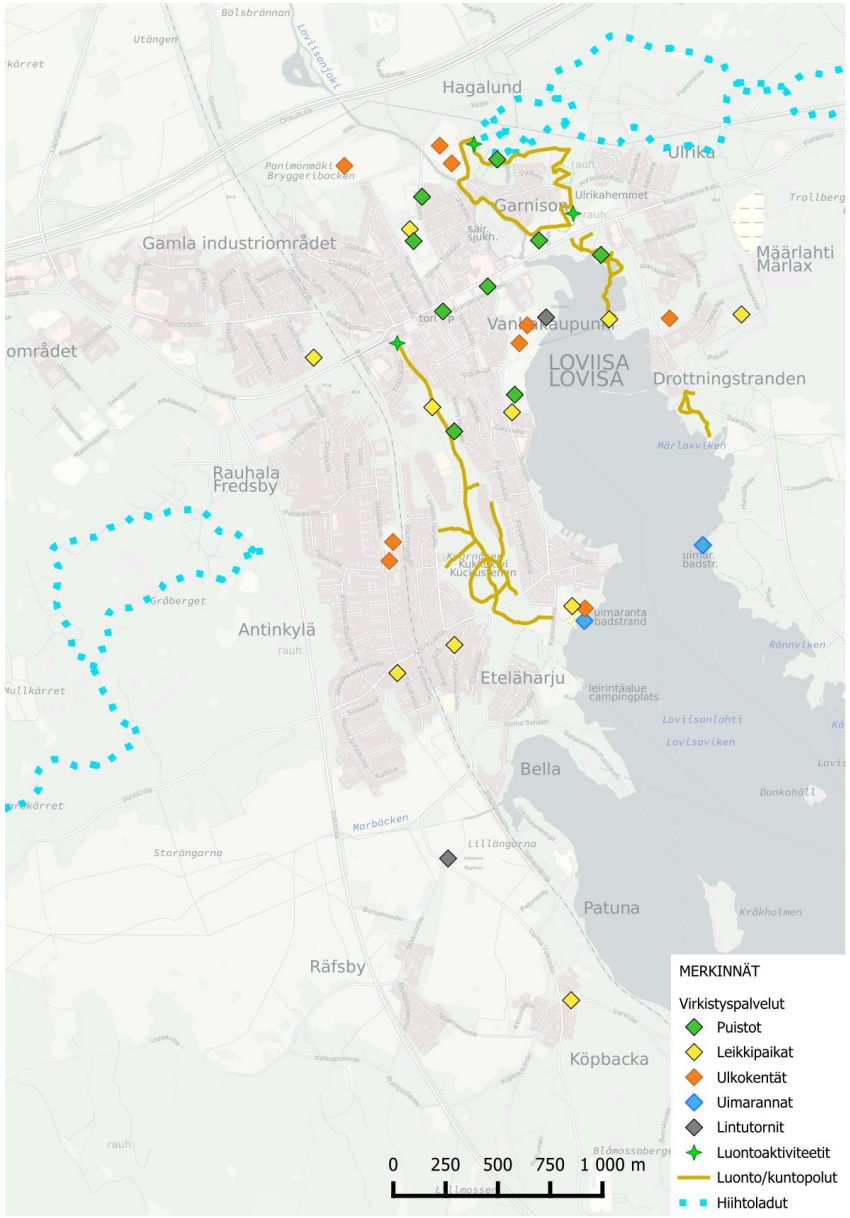

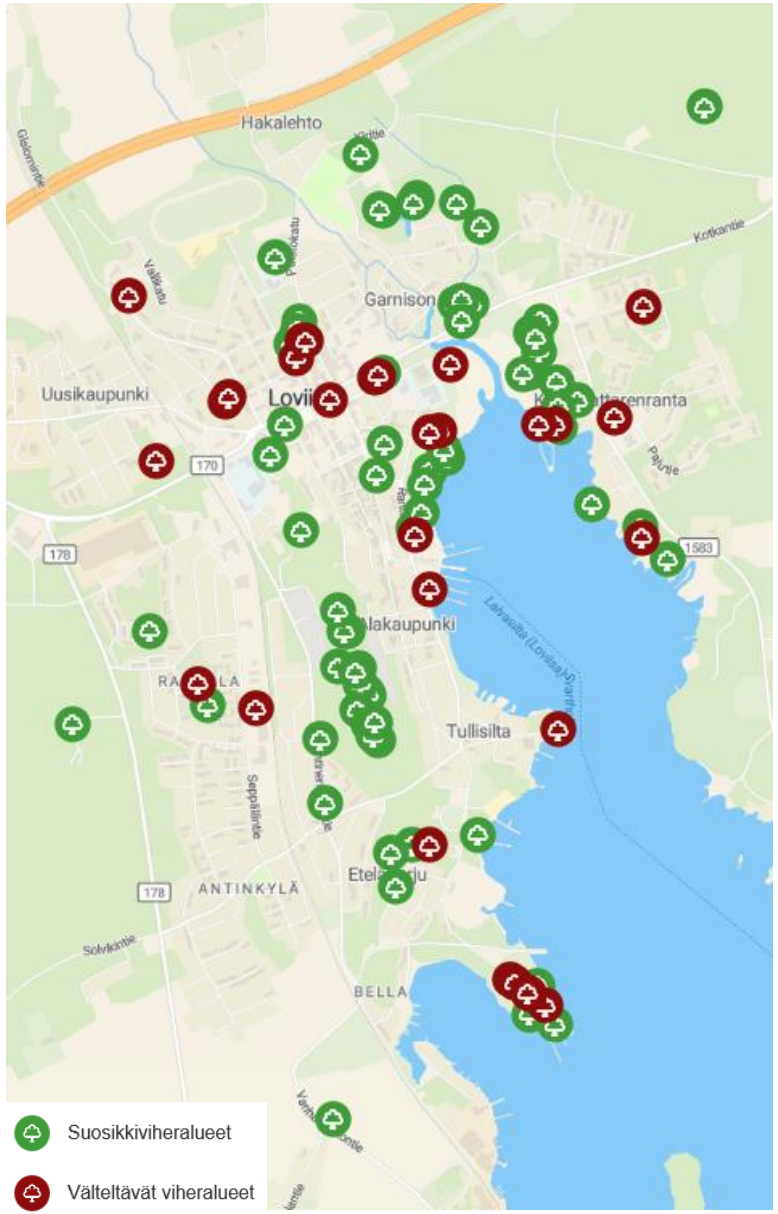
Asukkaille suunnatun kyselyn perusteella viheralueilla arvostetaan seuraavia asioita:

- Luonto ja kauniit maisemat
- Rauhallisuus ja hiljaisuus
- Hyvät ulkoilu- ja liikkumismahdollisuudet
- Sijainti ja saavutettavuus
- Viihtyisyys

Kyselyn perusteella koottuja toiveita virkistystoimintojen ja -palvelujen kehittämiseen:

- Lapsiperheiden palvelut ja leikkipaikat
- Monipuolinen liikunta- ja ulkoiluinfra
- Perusvarustelun parantaminen (penkit, roskikset, WC)
- Rannan ja vesialueiden kehittäminen
- Kahvila/kioski

Vasemmalla: Loviisan keskustan nykyiset virkistyspalvelut
Oikealla: Yleisökyselyn tulokset suosituimmista ja vältellyimmistä viheralueista Loviisan keskustan alueella

LOVIISAN VIHERALUEIDEN KEHITTÄMINEN

Loviisan viheralueiden kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet on ryhmitelty seitsemän alueelle tärkeäksi tunnistetun teeman ja niistä kumpuavien tavoitteiden kautta. Teemojen ja tavoitteiden määrittelyssä on tunnistettu Loviisan viherrakenteen merkittävyys keskustan ja kylien nykyiselle **maisema- ja kaupunkikuvalle** sekä **kulttuurihistoriallisille** arvoille. Viheralueiden keskeinen toiminnallinen merkitys perustuu niiden **virkistyskäyttöön** ja **viherverkoston muodostamiin kulkureitteihin**, joita käyttävät sekä ihmiset että muut lajit. Muiden lajien elinolosuhteiden tukeminen on keskeistä **luonnon monimuotoisuuden** parantamisessa. Luontopohjaiset ratkaisut ovat myös avainasemassa **ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.** Kaupungin sijainti rannikolla tuo myös **meriympäristön** virkistykselliset ja ekologiset arvot osaksi viheralueiden kehittämistä.

Viheralueiden kehittämisen keskeisenä tavoitteena on yhdistää ihmisten virkistyskäyttöä ja luonnon monimuotoisuuden parantamista keskittymällä monihyötyisiin ratkaisuihin, sillä virkistysarvot ja ekologiset arvot ovat usein yhteneviä. Myös maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot ovat yhdistettävissä ekologisten arvojen tukemisen kanssa.

Viheralueiden kehittämisellä tavoitellaan kestävää, kytkeytynyttä ja kattavaa viherverkostoa, joka palvelee monipuolisesti sekä ihmisiä että muita lajeja. Keskeistä on hahmottaa viherverkoston merkitys osana kaupunkien kriittistä infrastruktuuria, joka välttämättömien ekosysteemipalvelujen ohella tarjoaa myös virkistystä ja hyvinvointia. Vastavuoroisesti ihmisen toimien tulisi oman hyödyn lisäksi pyrkiä tukemaan myös muiden lajien hyvinvointia, sillä se palautuu lopulta takaisin hyödyttämään ihmisten elinympäristön toimivuutta ja viihtyisyyttä.

Loviisajoki Garnisoninpuistossa

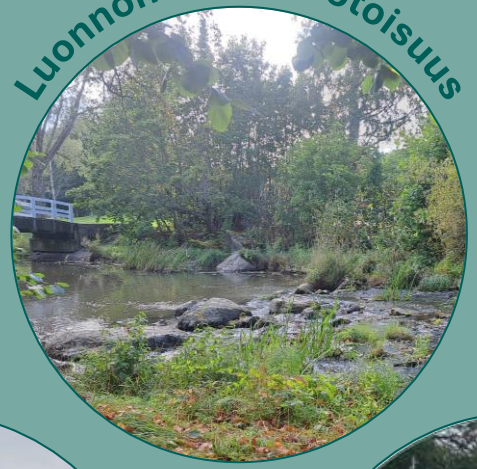

Loviisan viheralueiden kehittämisen teemat

Viheralueiden virkistyskäyttö

Luonnon monimuotoisuus

Viheralueverkosto & reitit

Maisema- ja kaupunkikuva

Kulttuurihistoria

Luontopohjaiset sopeutumisratkaisut

Merellisyys

Loviisan viheralueiden kehittämisen tavoitteet

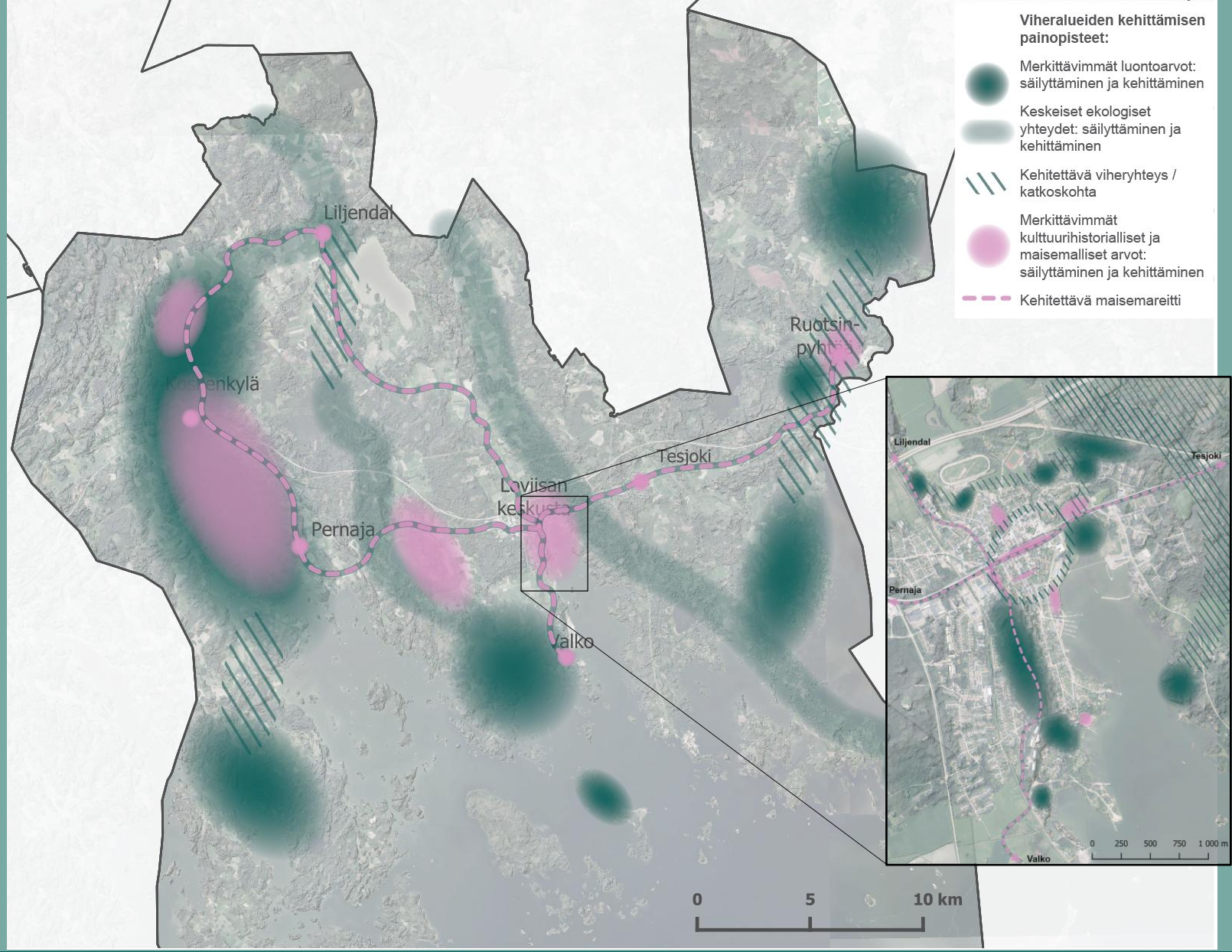
1. Virkistysmahdollisuuksien parantaminen
2. Luonnon monimuotoisuuden lisääminen
3. Viherverkostokokonaisuuden vahvistaminen
4. Maisema- ja kaupunkikuvan kehittäminen
5. Kulttuurihistoriallisten arvojen suojelu ja ennallistaminen
6. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen luontopohjaiset ratkaisut osaksi viheralueiden rakentamista ja hoitoa
7. Merellisyyden korostaminen

Garnisooninpuisto

Loviisan viheralue-kokonaisuuden tavoitetila

Loviisan viheraluekokonaisuuden tavoitteena on korostaa ja vaalia sekä viheralueiden ekologisia luontoarvoja että kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Monin paikoin luontoarvot ja kulttuurihistorialliset arvot sijoittuvat samoille alueille, ja ne ovat usein myös muotoutuneet keskinäisessä vuorovaikutuksessa, mikä tulee huomioida viheralueiden kehittämisessä. Viheralueiden virkistyskäyttö sijoittuu sekä luontoalueille että kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeille rakennetuille viheralueille.

Erityisesti luontoarvoiltaan merkittävien viheralueiden jotka ovat osa ekologisia verkostoja, tulisi aina kytkeytyä toisiinsa ja mahdollistaa eri lajien liikkuminen viheralueelta toiselle. Yhtenäiset viheryhteydet ovat keskeinen tekijä myös virkistyskäytön kehittämisessä. Etenkin Loviisan keskustan alueella viheralueelta toiselle tulisi voida kulkea turvallisen ja vehreän jalankulkuyhteyden kautta. Loviisan kulttuurihistoriallisesti merkittävien kyläkeskuksien välille on tavoitteena kehittää kulttuurimaisemallisia arvoja korostava opastettu ja turvallinen reitti.

Viheralueiden luonto- ja kulttuuriarvojen kehittämisen prioriteettijärjestys

1. Nykyisten viheralueiden sekä niiden kasvillisuuden, maaperän ja kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden säilyttäminen ja parantaminen

- Nykyiset viheralueet säilytetään ja niiden elinvoimaisuutta ja ominaispiirteitä parannetaan
- Mahdollisuuksien mukaan lisätään kasvillisuutta painottaen monipuolista lajistoa ja luonnon monimuotoisuuden tukemista, huomioiden kasvupaikan vaatimukset (ekologiset olosuhteet, kaupunki- ja maisemakuvallinen vaikutus sekä kulttuurihistoria) sekä kestävyys ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Viherpinnan ja latvuspeitteisyyden kokonaismäärän ja laadun, sekä kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden kokonaisilmeen tulee säilyä nykyisellään tai parantua

2. Jos kasvillisuutta tai kulttuurihistoriallisia arvoja joudutaan heikentämään tai poistamaan, kasvillisuus uusitaan ja kulttuurihistorialliset ominaispiirteitä ennallistetaan

- Poistettava kasvillisuus korvataan vastaavalla määrällä istutuspaikkaan sopivilla istutuksilla
- Uusien kasvien valinnassa painotetaan monipuolista lajistoa ja luonnon monimuotoisuuden tukemista, huomioiden kasvupaikan vaatimukset (ekologiset olosuhteet, kaupunki- ja maisemakuvallinen vaikutus sekä kulttuurihistoria) sekä kestävyys ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Historiallisia ja maisemallisia rakennepiirteitä kunnostetaan tai ennallistetaan
- Viherpinnan ja latvuspeitteisyyden kokonaismäärän ja laadun, sekä kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden tulee säilyä vähintään nykyistä vastaavana
- Jos luontoarvot ja kulttuurihistorialliset arvot ja tavoitteet ovat ristiriitaisia, tarkastellaan kyseisen kohteen merkittävyyttä ekologisten verkostojen ja kulttuurihistoriallisen maisemakokonaisuuden osana, toimien pienimmän haitan mukaan

3. Jos poistettavaa kasvillisuutta ja kulttuurihistoriallisia arvoja ei voida uusia kokonaan, panostetaan uusien istutusten ja historiallisten piirteiden ennallistamisen laatuun

- Uusien kasvien valinnassa painotetaan monipuolista lajistoa ja luonnon monimuotoisuuden tukemista, huomioiden kasvupaikan vaatimukset (ekologiset olosuhteet, kaupunki- ja maisemakuvallinen vaikutus sekä kulttuurihistoria) sekä kestävyys ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Merkittävimmät ja arvokkaimmat kulttuurihistorialliset rakenteet, maisemat ja muut ominaispiirteet ennallistetaan
- Viherpinnan ja latvuspeitteisyyden sekä kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden kokonaisilmeen tulee pysyä nykyistä vastaavana

4. Jos kasvillisuutta tai kulttuurihistoriallisia arvoja ei voida uusia, korvataan ne toisessa kohteessa lähistöllä

- Lähistölle lisätään määrällisesti vähintään saman verran vastaavaa uutta kasvillisuutta kuin mitä kohteesta poistetaan
- Uusien kasvien valinnassa painotetaan monipuolista lajistoa ja luonnon monimuotoisuuden tukemista, huomioiden kasvupaikan vaatimukset (ekologiset olosuhteet, kaupunki- ja maisemakuvallinen vaikutus sekä kulttuurihistoria) sekä kestävyys ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Menetettyjä kulttuurihistoriallisia arvoja voidaan korvata ennallistamalla vastaavia elementtejä lähistöllä
- Viherpinnan ja latvuspeitteisyyden alueellisen kokonaismäärän, sekä kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden alueellisen kokonaisilmeen tulee pysyä nykyistä vastaavana
- Tarkoituksenmukaiset tavat korvata menetettyjä arvoja on arvioitava aina tapauskohtaisesti

Virkistysmahdollisuuksien parantaminen

Periaatteet tavoitteen toteuttamiseksi:

1. **Viheralueiden virkistyspalvelujen ylläpito ja kehittäminen**
    - Monipuolisten virkistyspalvelujen mahdollistaminen erilaisille käyttäjäryhmille
    - Viher- ja virkistysalueiden riittävyys ja saavutettavuuden parantaminen (3-30-300 periaate)
2. **Viheralueiden virkistyskäytön yhdistäminen luontopohjaisiin ratkaisuihin ja luonnon monimuotoisuuden tukemiseen**
    - Luonnonmateriaalien, luontoelementtien ja kasvillisuuden hyödyntäminen leikkipaikoilla edistää terveyttä ja hyvinvointia
    - Ilmastonmuutoksen riskeihin sopeutuminen esim. lisäämällä varjostusta ja parantamalla hulevesien hallintaa luontopohjaisilla ratkaisuilla, jotta mahdollistetaan viheralueiden käytettävyys ja viihtyvyys myös tulevaisuudessa.
3. **Viheralueiden virkistyskäyttö osana matkailun kehittämistä**
    - Houkuttelevat virkistysmahdollisuudet aktiivimatkailun vetovoimatekijänä
    - Elinvoimaisten ja monimuotoisten metsien, meriympäristöjen ja perinnebiotooppien korostaminen luontomatkailun vetovoimatekijöinä

Myllyharju

Keskeiset toimenpiteet:

- Rakennetut viheralueet
    - Leikki- ja liikuntapaikkojen, koirapuistojen, uimarantojen ja matonpesupaikkojen säännöllisestä rakenteellisesta kunnossapidosta huolehtiminen
    - Esteettömyydestä ja saavutettavuudesta huolehtiminen, riittävästi levähdys- ja oleskelupaikkoja virkistysalueille ja virkistysreittien varsille
    - Varjostuksen lisääminen erityisesti leikkipaikoille
- Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta edistävät ratkaisut
    - Hulevesien luontopohjainen hallinta, kerrokselliseen kasvillisuuteen perustuvat viivytys- ja imeytysratkaisut virkistysalueilla
    - Leikkipaikoilla mahdollisuus kontaktiin kasvillisuuden ja maaperän kanssa, esim. kiven ja maapuiden hyödyntäminen leikki- ja liikuntavälineinä, hakkeen tai kaislasilpun hyödyntäminen turva-alustoissa, hiekka- ja vesileikkimahdollisuudet

Polttimonpuisto

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

Periaatteet tavoitteen toteuttamiseksi:

1. **Nykyisen kasvillisuuden ja maaperän säilyttäminen ja vaaliminen, sekä kytkeytyneisyyden parantaminen**
    - Ensisijaisena tavoitteena säilyttää nykyiset luonto- ja viheralueet sekä parantaa niiden tarjoamien elinympäristöjen laatua
    - Puustoisen verkoston, niittyverkoston ja siniverkoston verkostomaisen rakenteen ja toimivien yhteyksien kehittäminen
2. **Nykyisten ja uusien viheralueiden lajiston ja elinympäristöjen monipuolistaminen**
    - Monipuolisten elinympäristöjen mahdollistaminen erilaisille lajeille sekä kaupungissa, maatalouskulttuuriympäristöissä että metsäalueilla
    - Monimuotoisen lajiston suosiminen uusissa ja uusittavissa istutuksissa.
3. **Muiden lajien tarpeiden ja toimijuuden huomioiminen**
    - Vastavuoroisten riippuvuussuhteiden tunnistaminen ihmisten ja muiden lajien hyvinvoinnin edellytyksenä
    - Pyrkimys monilajiseen yhteiseloon elintärkeiden ekosysteemipalvelujen turvaamiseksi

Kappelinpuisto

Keskeiset toimenpiteet:

- Nykyisten viheralueiden monimuotoisuuden kehittäminen
    - Aktiivisen käytön ulkopuolella olevien nurmikoiden kehittäminen niityiksi hoitoa muuttamalla.
    - Niittyjen kehittäminen sekä avoimilla alueilla että harvapuustoisissa puistoissa esimerkiksi puiden ympärille vapaamuotoisina kokonaisuuksina. Liian ravinteikkaalla kasvualustalla maaperän köyhdyttäminen niittämällä ja haravoimalla leikkuutähteet pois tai vaihtoehtoisesti laiduntamalla
    - Kerroksellisen kasvillisuuden suosiminen
    - Monipuolisen puu- ja ruohovartisen kasvilajiston suosiminen samalla viheralueelle parantamaan ilmastonmuutos-, kosteus- ja kuivuus- sekä tuholaisresilienssiä
    - Pysty- ja maalahopuujatkuvuuden turvaaminen
    - Kulttuuribiotooppien ennallistaminen ja ylläpito
- Monipuolisesti vaihtelevien viherympäristöjen kehittäminen, lajistollisesti ja rakenteellisesti yksipuolisten viheralueiden välttäminen
- Muiden lajien tarpeiden ja toimijuuden huomioiminen, mahdollisuuksien mukaan myös spontaanin kasvillisuuden kehittymisen tukeminen sopivissa kohteissa

Esimerkki nurmikon osittaisesta hoidosta niittynä Mukkulan kartanopuistosta Lahdesta. Tavoitteena laaja vapaamuotoinen niittyalue puiden alla, välttäen liiallista pienipiirteisyyttä.

Viherverkostokokonaisuuden vahvistaminen

Periaatteet tavoitteen toteuttamiseksi:

1. **Ekologisten verkostojen kytkeytyneisyyden vahvistaminen**
   - Nykyisten alueellisten ja maakunnallisten yhteyksien säilyttäminen ja toiminnallisesta laadusta huolehtiminen
   - Katkoskohtien kehittäminen, eri verkostojen tarpeiden yhteensovittaminen ja synergiaetujen vahvistaminen
2. **Viher- ja virkistysalueverkoston kytkeytyneisyyden vahvistaminen**
   - Kaikkien asukkaiden lähiviheralueen tulisi olla korkeintaan 300 m päässä kodista.
   - Viheralueiden välisten reittien ja erityisesti katuvihreään tukeutuvien vehreiden yhteyksien kehittäminen
3. **Viheralueiden virkistysreitit osana matkailun kehittämistä**
   - Viheralueita ja niiden toimintoja yhdistävät merkityt teemareitit Loviisan keskustan ympäri ja kyläkeskuksesta toiseen
   - Ulkoilu- ja virkistysreittikokonaisuudet aktiivimatkailun vetovoimatekijänä

Myllyharju

Keskeiset toimenpiteet:

- Viheralueverkoston kehittäminen
  - Viher- ja virkistysalueiden tarkasteleminen ja kehittäminen kokonaisuuden osina, tunnistaen erityisesti ekologisten verkostojen kannalta keskeisimmät viheralueet
  - Ekologisten verkostojen katkoskohtien kehittäminen sekä kaupunkiympäristössä että taajamien ulkopuolella
  - Ekologisten verkostojen ja virkistystoimintojen tarpeiden yhteensovitus, luontopohjaisuus periaatteena virkistysalueiden kehittämisessä
  - Selkeät ja turvalliset reitit erityisesti suosituimpien viher- ja virkistysalueiden väleillä
- Virkistysalueiden kulttuurihistoriallisesti ja -maisemallisesti merkittävät reitit
  - Vesakon raivaus tai valikoiva harvennus ja jatkuva hoito
  - Riukuaitaus ja ylläpito laiduntamalla sekä veräjien kautta kulkevat virkistysreitit voivat muodostua nähtävyydeksi ja vetovoimatekijäksi
  - Esteettömyyden kehittäminen portaikoilla, kaiteilla ja pitkospuureiteillä tai hakepinnoitteella
- Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta edistävät ratkaisut
  - Nurmipintaisten polkujen kehittäminen niittyinä hoidettaville alueille
  - Vehreiden virkistysreittien kehittäminen lisäämällä puuistutuksia ja kerroksellista kasvillisuutta

Kruununpuiston pitkospuureitti

Maisema- ja kaupunkikuvan kehittäminen

Periaatteet tavoitteen toteuttamiseksi:

1. **Loviisan keskustan vehreän kaupunkikuvallisen ilmeen ja kylämaisemien vaaliminen.**
    - Maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen huomioiminen suunnittelussa ja kunnossapidossa. Vehreydestä huolehtiminen myös uudemmilla asuinalueilla. Myös yksityisiä kiinteistönomistajia tulisi kannustaa vehreiden pihojen toteuttamiseen ja ylläpitoon.
2. **Katuvihreän lisääminen ja kunnossapito**
    - Katu- ja tievihreän lisäämismahdollisuuksien tarkastelu peruskorjausten yhteydessä soveltuvilla alueilla sekä aina uusia katuja perustettaessa.
3. **Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja luonnon monimuotoisuuden parantaminen osaksi kaupunkikuvallista kehittämistä**
    - Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävät luontopohjaiset ratkaisut ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen rakennetussa kaupunkiympäristössä on luonteva osa vehreän kaupunkikuvan kehittämistä, auttaen myös ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin sopeutumisessa.

Valkon rannoilla on virkistyskäyttöä, viihtymistä ja kotiseutuylpeyttä edistävä huomattava maisema- ja kaupunkikuvallinen potentiaali.

Keskeiset toimenpiteet:

- Loviisan keskustan kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävimpien viheralueiden hoito rakennetun ympäristön viheralueina.
    - Loviisan Esplanadi ja siihen liittyvät viheralueet, Kappelin- ja Komendantin- ja Garnisoninpuisto, Karlskronabulevardi, Rantapuisto, Polttimonpuisto ja Plagen liittyvine metsäalueineen, Valko
- Aktiivisen käytön ulkopuolella olevien nurmipintojen hoito ensisijaisesti niittynä. Ravinteikkaalla kasvualustalla olevat nurmikot hoidetaan edelleen leikkonurmena.
- Näkymien säilymisestä huolehtiminen erityisesti maisemallisesti merkittäviksi tunnistetuilla ranta-alueilla.
- Kylien maisemakuvallinen kehittäminen, virkistysmahdollisuuksien ja houkuttelevuuden parantaminen hoidollisilla toimenpiteillä.
- Kulttuurimaiseman ja -biotooppien säilyttäminen, ennallistaminen ja hoito.
- Pyritään hyödyntämään ensisijaisesti edullisia hoitotoimenpiteitä ja korkeaa hyötysuhdetta. Mahdollisuuksien mukaan suositaan kunnossapidon kautta kehittämistä ja vältetään kalliita rakennustoimenpiteitä.

Karlskronabulevardi

Kulttuurihistoriallisten arvojen suojelu ja ennallistaminen

Periaatteet tavoitteen toteuttamiseksi:

1. **Kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttäminen ja ennallistaminen**
    - Ensisijaisena tavoitteena vaalia säilyneitä arvoja ja ominaispiirteitä. Loviisan keskustan ja kyläkeskusten kulttuurihistoriallisesti merkittävimpien kohteiden ennallistaminen tarvittavilta osin.
2. **Edistetään asuinympäristöjen paikallisesti ja alueellisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten kerrostumien arvostusta**
    - Kulttuurihistoriallisesti merkittävien puistojen ylläpito hyväkuntoisina, kaupunki- ja kyläkeskustojen kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden vaaliminen ja kylien omaleimaisten piirteiden esille tuominen
3. **Kulttuurihistorialliset kohteet matkailuvalttina**
    - Vanhat, eri aikakausien kerrostumia kokoavat historialliset puistot Loviisan keskustan kulttuurillisena vetovoimatekijänä.
    - Historiallisia kyläkeskuksia yhdistävät miellyttävät reitit matkailun edistämisen teemana.

Kappelipuiston lampi 1800-luvun lopulla.

Keskeiset toimenpiteet:

- Kulttuurimaiseman ja -ympäristöjen kunnostaminen ja hoito
    - Esim. Terveyslähteen alue, Rantapuisto, Kruununpuisto, Bellanranta, Bastioni Rosen
- Kulttuurihistoriallisesti merkittävien puistojen ylläpito hyväkuntoisina
    - Pidetään kylä- tai kaupunkikuva vetovoimaisena ja kilpailukykyisenä ja vältetään tulevaisuudessa kalliit restaurointitarpeet
- Ensisijaisesti pyritään palauttamaan ja ennallistamaan kohteen menetettyjä arvoja, vaihtoehtoisesti voidaan myös kompensoida toteuttamalla vastaavia ominaispiirteitä muissa vastaavissa kohteissa.
- Säilytetään ja korostetaan Loviisan keskustan ja kylien positiivisia ominaispiirteitä sekä luodaan virkistysmahdollisuuksia viheralueylläpidon keinoin.
- Edistetään oman asuinympäristön arvostusta ja ylpeyttä omasta kotiseudusta. Kannustetaan myös yksityisiä kiinteistönomistajia huolehtimaan kulttuurihistoriallisista arvokohteista ja maisemista.
- Kehitetään historiallisia ja maisemallisia kohteita yhdistävien matkailureittejä ja niiden opastusta. Painotus jalkaisin ja pyöräillen kuljettavissa lähiympäristöreiteissä.

Kappelinpuisto lampi 2000-luvun alussa. Kuva Anna-Riitta Pohjola.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen luontopohjaiset ratkaisut osaksi viheralueiden rakentamista ja hoitoa

Periaatteet tavoitteen toteuttamiseksi:

1. **Ilmastonmuutoksen riskeihin varautuminen suunnittelemalla ja toteuttamalla sopeutumistoimia ennakoivasti**
    - Todennäköisimpien ilmastoriskien ja niiden vaikutusalueiden tunnistaminen. Erityisesti hulevesitulvien, kuumuuden ja kuivuuden lisääntymiseen varautuminen.
    - Monihyötyisten sopeutumistoimien suosiminen pienentää investointiriskiä ja lisäten samalla toimenpiteiden vaikuttavuutta
2. **Luontopohjaisten ja hajautettujen ratkaisujen suosiminen**
    - Hulevesien sekä kuumuus- ja kuivuusriskien hallintaan tähtäävät toimet tulisi toteuttaa hajautetusti koko kaupungin alueella.
    - Monihyötyiset, monilajiseen kerrokselliseen kasvillisuuteen ja luonnon prosessien tukemiseen perustuvat ratkaisut auttavat sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa että luontokadon hidastamisessa
3. **Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävät toimet osana kaikkien viheralueiden kehittämistä**
    - Tarvittavien sopeutumistoimien toteuttaminen nykyisten viheralueiden kunnostamisen ja uusien viheralueiden toteuttamisen yhteydessä.

Erityisesti leikkipaikoilla tulisi olla riittävää varjostusta. Kuvassa Rantapuiston leikkipaikka.

Keskeiset toimenpiteet:

- Hulevesitulviin sekä kuumuuteen ja kuivuuteen varautuminen
    - Hulevesien määrän ja laadun luontopohjainen hallinta: hulevesien viivyttäminen ja puhdistaminen ennen niiden purkamista Loviisanlahteen. Hulevesien hallintaratkaisujen hajauttaminen kattavasti koko valuma-alueelle pistemäisten yksittäiskohteiden sijaan
    - Kasvillisuuden hyödyntäminen hulevesien hallinnassa ja hulevesien hyödyntäminen kaupunkikasvillisuuden kastelussa
    - Läpäisevien ja puoliläpäisevien pintojen suosiminen oleskelualueilla ja kaikilla ei-aktiivisilla kulkureiteillä, ml. pysäköintialueet
    - Latvuspeitteisyyden ja varjostuksen lisääminen jalankulkureiteillä ja oleskelualueilla, erityisesti leikkipaikoilla
- Ekologisen monimuotoisuuden tukeminen ja luontopohjaiset ratkaisut
    - Monipuolinen, kerroksellinen kasvilajisto myös istutetuilla viheralueilla ja katupuustossa
    - Latvuspeittävyyden lisääminen. Suurilatvuksisten puiden suosiminen uusissa istutuksissa

Mariankadun ja Pitkäkujan kulmassa on tarvetta kehittää hulevesien hallintaa.

Merellisyyden korostaminen

Periaatteet tavoitteen toteuttamiseksi:

1. **Merellisen ympäristön luontotekijöiden ja rantojen käytön kehittäminen**
    - Merkittävimpien luonnonrantojen ja virkistysrantojen tunnistaminen ja toimenpiteiden tarkoituksenmukainen kohdentaminen
    - Meriluonnon elinvoimaisuuden turvaaminen yhteensovittamalla luonnonrantojen säilyttämisen ja virkistyskäytön tarpeita
2. **Merellisten palvelujen ja maisemallisten näkymien ylläpito**
    - Uimapaikkojen, veneilyn, kalastuksen ja meriluonnon tarkkailun mahdollistaminen.
    - Maisemakuvallisesti merkittävien näkymien säilyttäminen virkistysreittien varsilla
3. **Merellisyys ja veden läheisyys vetovoimatekijänä**
    - Meren läheisyys ja saaristomiljöö Loviisan matkailun kehittämisen vetovoimatekijänä
    - Merellisten palvelujen kehittäminen

Keskeiset toimenpiteet:

- Rakennetut rannat
    - Uimarantojen ja niiden välittömässä läheisyydessä olevien viheralueiden (~metsien) ylläpito ja hoito
    - Yleisten laitureiden rakentaminen ja kunnossapito sekä varustaminen istuimilla. Uimapaikkojen turvallisuudesta huolehtiminen ja säännöllinen kunnossapito
- Luonnonmukaiset rannat
    - Luonnonrantojen kehittäminen ensisijaisesti luonto edellä, toissijaisesti retkikohteina
    - Maisemallisten kohokohtien esiin tuominen hoitotoimenpiteillä
    - Tarvittaessa ruovikon niitto rehevöityneiden rantojen kunnostamiseksi
- Merellisten palvelujen ja matkailun kehittäminen
    - Loviisan keskustan rantojen, Valkon sisäsaaristomaiseman ja Svartholman linnoitussaaren maisemanhoito.
    - Myös Koskenkylän koskimaisema ja Strömforsin ruukin sisämaan jokisuisto avoimena, hoidettuna maisemana on potentiaalinen vetovoimatekijä
    - Merkittävissä maisemakohteissa vesakon raivaus tai valikoiva harvennus merinäkymien tieltä.

Kråkholmen ja Alöarna

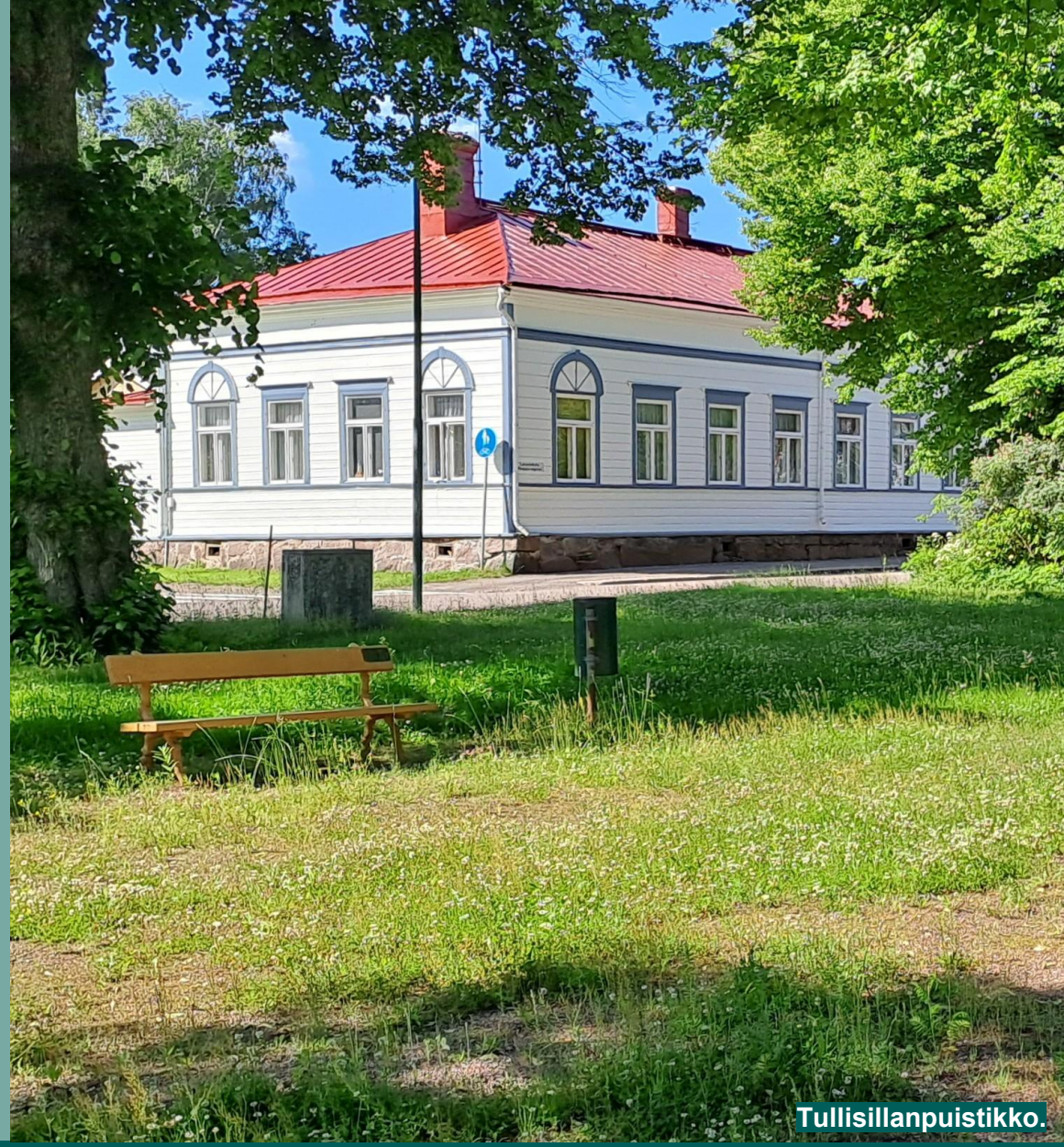

Toimenpidesuositusten luokittelu

Viheralueiden kunnossapito
nykyisen hoidon ja kunnossapidon resurssien puitteissa

Rakenteellinen kunnossapito
edellyttää pienimuotoista investointia

Hanke-ehdotukset
kunnossapidon kautta kehittäminen ja investoinnit suunnitteluun ja rakentamiseen; lisäksi monitahoiset vuorovaikutushankkeet, joihin voidaan hakea myös ulkopuolista rahoitusta

Tullisillanpuistikko.

JATKOSELVITYS- JA SUUNNITTELUTARPEET

- **Hanke-ehdotuskohteiden jatkosuunnittelu**
- **Luonnonarvohehtaarien alustava tarkastelu**
  Luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi selvitys Loviisan omistamien luonnontilaisten ja rakennettujen alueiden luonnon luontotyypeistä (lutu), rakennetun ympäristön luontotyypeistä (ryty) ekologisesta tilasta ja luonnonarvohehtaareista
- Latvuspeittävyyden ja viheralueiden nykyisen riittävyyden tarkastelu (3-30-300 periaate)
- Kansallinen kaupunkipuistokokonaisuus Loviisan keskustaan
- Terveysmetsien kehittäminen
- Loviisan keskustan ja kyläkeskuksia yhdistävän polkupyöräreittien suunnittelu virkistysmahdollisuuksien ja matkailun kehittämiseksi
- **Kulttuurimaiseman kompensaatiomahdollisuudet muista hankkeista:**
  - Terveyslähteen viheriön ja Loviisan jokivarren maiseman kunnostuksen rahoitus.
  - Svartholman maiseman kunnostuksen rahoitus.
  - Strömforsin ruukin maiseman hoito- ja kehittämissuunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon (osa)rahoitus
- Kaupungin viheralueita koskevan paikkatiedon hallinnan systematisointi

Kompensaationa toisessa hankkeessa menetetyt luonto- tai kulttuurihistoria-arvot korvataan muualla menetettyjä arvoja ennallistaen. Haitan aiheuttaja toimii kompensaation rahoittaja.

LÄHTEET

SELVITYKSET JA RAPORTIT:

Loviisan kaupunki (2026). Loviisan metsästrategia 2026-2034.

Loviisan kaupunki (2026). Loviisan kaupunkistrategia 2026-2030.

Loviisan kaupunki & Ramboll Oy (2021). Loviisan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelma.

Pohjola, A-R. (2001). Linnake Fredrik Adolfista Komendantin puutarhaan – Loviisan viheralueet 1700-luvulta nykypäivään.
Mikkelin ammatti-instituutti, luonnonvara-ala, opinnäytetyö.

KARTOILLA HYÖDYNNETYT PAIKKATIETOAINEISTOT:

Loviisan kaupunki (2026). RAMS-hoitoluokkakuviot, virkistyspalvelut, kunnan maanomistusalueet, yleiskaava, ranta-asemakaavat, asemakaavat.

Maanmittauslaitos (2026). Ortokuva, vinovalovarjoste, taustakartta, kiinteistörekisterikartta

Metsähallitus (2023). Perinnebiotoopit.

Museovirasto (2026). Kiinteät muinaisjäännökset, RKY-alueet

Suomen Ympäristökeskus (2026). Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet 2018 (zonation), luonnonsuojelualueet, luonnonsuojeluohjelmat, arvokkaat kallioalueet

Suomen Ympäristökeskus & BirdLife Suomi (2010). Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA).

Suomen Ympäristökeskus & Scalgo (2022). Maanpeite 2 m kasvillisuuden korkeudella.

Uudenmaan liitto (2026). Uudenmaan ekologiset verkostot, Kuninkaan kartasto, Uudenmaan alueen kylät 1560-luvulla.

LOVIISAN VIHERALUEOHJELMA

Loviisan kaupunki | Mikko Ruotsalainen, Heidi Lyytikäinen, Lotta Qvis ja Suvi Peltola

Sitowise Oy | Aino Karilas, Ismo Häkkinen, Elka Lupunen, Hanna Tuovila ja Milla Yli-Sissala

21.10.2026

Liitteet

- Hanke-ehdotukset
- Hanke-ehdotuksien toimenpidetaulukko
- Kustannusarviot: Loviisan keskusta ja Loviisan kylät